

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg forstod faktisk fru Margrete Auken sådan, at man på adoptionsområdet vil yde en vis støtte til familier, som vil adoptere et barn fra Den Tredje Verden, at SF faktisk var villig til at støtte det. Jeg forstod også nu, at det har fru Margrete Auken i hvert fald heller ikke taget afstand fra.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 149:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Indførelse af igangsætningsydelse).

Af socialministeren (Aase Olesen).

(Fremsat 15/12 88).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 6 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 150:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Indførelse af ungdomsydelse).

Af socialministeren (Aase Olesen).

(Fremsat 15/12 88).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Pernille Forchhammer (S):

Om lovforslag nr. L 149 om igangsætningsydelse skal jeg sige, at vi i Socialdemokratiet mener, at det er positivt, at man med dette forslag tager første skridt på vejen til et brud med princippet om, at bistandsklienter altid skal op-

holde sig på et status quo-niveau, men nu får en chance for at udvikle deres egen situation, men før vi vil give endelig tilslutning til forslaget, kunne vi godt tænke os, at vi i udvalget fik en nærmere analyse af de erfaringer, man har med iværksætterydelsen på arbejdsmarkedsområdet.

Hvad angår det andet forslag, er det jo ikke nogen hemmelighed, at vi i Socialdemokratiet har ventet længe og meget spændt på det lovforslag, som vi behandler i dag. Når jeg siger længe, så er det en smule dobbelttydigt. Det betyder dels de sidste 6 måneder, hvor socialministeren og den øvrige regering har snakket enormt meget om alle de initiativer, som man ville tage for at skabe beskæftigelsesmuligheder for unge på bistandshjælp. Men længe betyder også de sidste 6-7 år, hvor vi har ventet på, at skiftende borgerlige regeringer skulle indse nødvendigheden af en øget indsats for unge, specielt efter at man valgte at nedtone samtlige de initiativer, som Socialdemokratiet tog i 1982 over for unge arbejdsløse. Og det skal lige bemærkes, at de initiativer blev taget i samarbejde med De Radikale.

Men det skal ikke være nogen hemmelighed efter i dag, at Socialdemokratiet er mere end skuffet over det forslag, som er kommet ud af al den snak om unges fremtid. For det første er gruppen af 18-19-årige en alt for lille gruppe, og jeg tror faktisk heller ikke, at det er i den gruppe, de største problemer findes, men det kan vi jo få afklaret under udvalgsarbejdet. Efter vores opfattelse er der behov for initiativer blandt unge op til 30 år.

For det andet er der her tale om et initiativ, som i 5 måneder sender alle ud i et eller andet projekt uden hensyn til den unges individuelle situation, uden hensyn til den unges fremtidsønsker og uden nogen fremtidige perspektiver for den unge. Efter de 5 måneder, så har den unge måske bestået prøven og vist sig villig til at yde noget for sin ydelse og er derfor pludselig blevet berettiget til at modtage bistandshjælp i al evighed, for der er jo ligesom ikke planlagt nogen opfølgende initiativer med perspektiv i.

Hvad er egentlig meningen med et sådant forslag? Man fristes faktisk til at erklære, at det er i åben strid med de principper, som ligger i bistandslovgivningen. Bistandsloven er til for at hjælpe folk i gang igen, ikke for at cementere

[Pernille Forchhammer]

deres ret til at blive i bistandssystemet på status quo, og det gør man kun ved at tage hensyn til individet og ved at sikre muligheden for en kompetencegivende uddannelse og et fast arbejde.

Det drejer sig om at give de unge tillid til samfundet og til deres egne muligheder, og det, vi skal etablere, er derfor ikke endnu en ordning, hvor unge i 5 måneder puttes i en boks, som hænger flot og svæver uden sammenhæng med det øvrige samfund, udelukkende for at imødekomme den efter vores mening fejlagtige påstand, om, at ungdommen ikke gider arbejde. Efter vores opfattelse er dette forslag faktisk lavet for at tilfredsstille almindeligt småborgerligt navlepilleri og ikke for at sikre de unges og samfundets fremtid.

Mange unge er vokset op med, at arbejdsmarkedet og socialsystemet er nogle institutioner, som man kan forholde sig til, og ikke en del af fællesskabet, for mange unge i dag oplever ikke noget fællesskab. Vores opgave er at gøre de unge til en del af fællesskabet. Vi skal sørge for, at der bliver gjort brug af deres tilbud om en ny tid, tilbud om uddannelse m.v. Unge i dag er opvokset i en tid med andre teknologiske og internationale omgivelser end den del af befolkningen, som stort set sidder overalt, hvor der tages beslutninger. Det er tilbud, som vi ikke har råd til at afvise, og det fordrer, at vi sikrer de unge plads som ligeværdige medspillere på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet og ikke i en ny 5-måneders-boks i socialsystemet.

Hvorfor ender de unge egentlig på bistandshjælp? Jamen er det ikke, fordi der er mangel på uddannelsespladser, fordi vi har en struktur i uddannelsessystemet, som sorterer unge, og fordi der er problemer i erhvervs- og arbejdsmarkedspolitikken? Jeg bliver nødt til at spørge socialministeren, om hun i overvejelsen af initiativerne over for unge har haft kontakt med de to relevante ministre, altså arbejdsministeren og undervisningsministeren, og i den forbindelse bliver jeg også nødt til at spørge ministeren, om hun vil uddybe, hvilke midler der skal bruges til at igangsætte de her initiativer.

Det tredje problem er kommunernes mulighed for reelt at opfylde de ting, som er beskrevet i forslaget. Både KL og forskellige kommuner, deriblandt Københavns, har gentagne gange påpeget, at ændring af kommunalfuldmagten kan være en nødvendig forudsætning, såle-

des at en kommune kan påbegynde en egentlig offentlig produktion eller indgå i et aktivt samarbejde med det private erhvervsliv og de kooperative virksomheder. Har ministeren overvejet den slags muligheder?

På baggrund af de sidste dages diskussion bliver jeg også nødt til at spørge, hvilken indflydelse dette lovforslags eventuelle vedtagelse vil få på det projekt, som Randers Kommune havde planlagt at gennemføre. I Randers har man valgt, at man vil sætte ind efter 3 måneders ledighed for at bruge de sparsomme midler, som vi har til dette formål, til de grupper, der har langsigtede problemer, og ikke til dem, som midlertidigt har brug for det offentlige hjælp. I Randers mener man, at de unge skal i en rigtig fuldtidsbeskæftigelse for senere at kunne bruge deres beskæftigelseserfaring til noget.

Hvis nu Randers Kommune vælger at opretholde sin ordning, vil den så få lejlighed til at modtage refusion? Kan Randers Kommune opretholde ordningen? Og mener ministeren ikke, at den ordning, som Randers Kommune har foreslået, er betydelig bedre af hensyn til de unges og samfundets fremtidsmuligheder end det af ministeren fremsatte lovforslag?

Hvad sker der egentlig med de unge, som vælger at sige nej til tilbudet om beskæftigelse i de 5 måneder? I forslaget står der, at de bliver frataget kontanthjælp. Er der en mulighed for, at de kan sikres en eller anden ydelse til at overleve i det her samfund, eller fratages de enhver mulighed for ydelse?

Som det formentlig fremgår af ovenstående, er Socialdemokratiet meget optaget af denne problemstilling, og vi er glade for, at socialministeren har taget fat på problemet efter 6-7 års passiv politik i skiftende borgerlige regeringer. Vi synes, at initiativet er uacceptabelt, og vi synes, at det er vigtigt, at sådanne forslag bliver bakket op af et bredt flertal i Folketinget. Derfor kan jeg love socialministeren, at vi vil deltage meget intensivt og konstruktivt i udvalgsarbejdet, og hvad der eventuelt følger. Faktisk vil vi deltage så seriøst i dette udvalgsarbejde, at vi selv i løbet af næste uge fremsætter et beslutningsforslag, som handler om kompetencegivende uddannelse, ret til arbejdstilbud, sammenhæng mellem erhvervsuddannelse, arbejdsmarkeds- og kommunalpolitik. Det er jo principper, som også den tidligere socialminister, fru Mimi Jakobsen, har været inde på for

[Pernille Forchhammer]

løsning af problemerne med den store arbejdsløshed blandt unge, og jeg håber, at socialministeren også vil være villig til, at dette forslag bliver inddraget i behandlingen.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg vil gerne takke socialministeren for disse to forslag, der jo skal ses som en fortsættelse af regeringens tidligere initiativer for at motivere og støtte passive modtagere af offentlig hjælp til at komme ind i et aktivt forløb, så de bliver i stand til at klare sig selv. Med disse to forslag om indførelse af igangsætningsydelse og ungdomsydelse får vi en bred vifte af forskellige tilbud. Det ser vi fra konservativ side som noget særdeles tilfredsstillende.

Det første initiativ med iværksætterydelsen til arbejdsløshedsdagpengeberettigede blev taget af den tidligere konservative arbejdsminister, og senere har en konservativt ledet kommune, Lyngby-Tårnbæk Kommune, via frikommuneforsøgsordningen inspireret regeringen til det foreliggende forslag om indførelse af igangsætningsydelse for personer, der modtager kontanthjælp.

Vi er ikke i tvivl om, at muligheden for personer, der modtager kontanthjælp, for at gå i gang med selvstændig virksomhed og samtidig oppebære halv kontanthjælp i op til 1 år vil fremme initiativet hos mange passive kontanthjælpsmodtagere til selv at prøve kræfter. For god ordens skyld skal jeg understrege, at vi kan tilslutte os lovforslagets præmisser for at få ydelsen.

Må jeg sige om forslaget om ungdomsydelse i op til 5 måneder, at dette i høj grad også vil sætte skub i de unge. Jeg tror, at det er utrolig vigtigt, at unge, hvis problem alene er ledighed, øjeblikkelig – om jeg så må sige – kommer i job. De unge skal slet ikke starte på kontanthjælp, men straks have tilbud om beskæftigelse. Vi ved, at blot kort ledighed, ikke mindst for unge, kan medføre, at en negativ spiral sættes i gang, og at det bliver sværere og sværere for de unge at få en aktiv tilværelse med tilknytning til arbejdsmarkedet.

Mange kommuner har allerede taget initiativ på linje med socialministerens forslag til at tilbyde beskæftigelse til de unge. Nu bliver det altså en pligt for alle kommuner. Jeg ser hen til kommunernes aktive medvirken og forventer yderligere kreativitet. Det er således vigtigt, at

kommunerne får så frie hænder som muligt vedrørende tilrettelæggelsen af beskæftigelsestilbudene, så der kan tages lokale hensyn.

Når fru Pernille Forchhammer anfører, at det ikke bliver tilbud, der tager hensyn til de unge, så synes jeg nok, at det er en yderst pessimistisk udlægning af dette. Hvorfor skulle man ikke også inddrage de unge og høre deres mening?

Fra konservativ side lægger vi også vægt på, at retten til at få tilbud om beskæftigelse følges op af pligt til at modtage tilbudet. Der vil således ikke være mulighed for at få kontanthjælp, hvis unge afslår at gå i beskæftigelse.

Ungdomsydelsens niveau skal svare til det gennemsnitlige kontanthjælpsniveau. Jeg har hæftet mig ved socialministerens bemærkninger om, at der med den eksisterende timeløn på beskæftigelsesprojekter kan være problemer.

Jeg er enig i, at det er helt ødelæggende, at det offentlige overbyder det private arbejdsmarkeds lønninger, så de unge i dag i beskæftigelsesprojekter kan opnå en højere timeløn, end de kan oppebære i et almindeligt job på det private arbejdsmarked. Dette forhold motiverer ikke unge til at forlade det offentlige system for at få uddannelse eller for at arbejde. Der må nu tages fat på problemet. Det er simpelt hen nødvendigt med en indslusningsløn for unge i beskæftigelsesprojekter og lignende.

Dette synspunkt er fremført af arbejdsministeren den 16. december 1988 i redegørelsen om arbejdsmarkedets strukturproblemer, og de offentlige arbejdsgivere tager samme tema op i midtvejsforhandlingerne, så jeg ser frem til en løsning af dette problem til nytte for de unge. For Det Konservative Folkeparti er det magtpåliggende at få problemet løst.

Til slut skal jeg sige, at vi kan støtte begge forslag, som vi finder meget perspektivrige. Vi er inde på den rette vej.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg vil gerne spørge fru Karen Højte Jensen, hvad det er for nogle uddannelser, som de unge efter at have deltaget i det her 5-måneders-forløb skal ud til. Hvor kommer de uddannelsespladser fra? Hvor er de initiativer, som skaffer de uddannelsespladser?

Og så vil jeg gerne spørge fru Karen Højte Jensen, hvori motivationen ligger til, at de unge

[Pernille Forchhammer]

forlader kontanthjælpssystemet og går over i uddannelsessystemet i det forslag, som socialministeren har fremsat, og som vi her behandler, for jeg har ikke fundet den.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Fru Pernille Forchhammer spurgte om uddannelsespladser. Der kommer de unge, der er på kontanthjælp, ind på lige fod med andre.

Jeg vil sige om motivationen til at forlade kontanthjælpen, at det, der først og fremmest er ønsket med dette forslag, er, at man slet ikke kommer i en ledighedssituation, og alt andet lige så ved vi, at det, at man hele tiden er aktivret, også gør, at man selv bliver mere initiativrig og kommer i gang.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg har læst det her forslag meget nøje og interesseret igennem og blev derfor overrasket over at høre argumentationen fra Det Konservative Folkeparti om, at den løn, der kunne opnås ved et stykke arbejde på almindelige beskæftigelsesprojekter – som vel at mærke skal følge de overenskomstmæssige betalinger – var for høj. Jeg har læst forslaget sådan, at socialministeren foreslår, at man tager udgangspunkt i den udbetalte kontanthjælp og dividerer med den normale løn, der udbetales på det område, man beskæftiges i, således at aflønningen rent faktisk er den samme, og derfor forstår jeg ikke Det Konservative Folkepartis argumentation.

Derfor vil jeg spørge, om det ikke var en forkert argumentation, man brugte her. Det, vi hidtil har gjort, er, at vi har beskæftiget de unge mennesker i 38 timer. Nu kommer den store reform, og nu skal de unge beskæftiges i 17 timer, sådan at de rigtig kan mærke, hvordan arbejdsmarkedet fungerer. Var det ikke sådan argumentationen skulle have været?

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Der var to ting i fru Karen Højte Jensens svar, som kalder mig herop igen. For det første er en af årsagerne til, at der befinder sig så mange unge og specielt i 18–19-årsalderen i bistandssystemet netop, at der ikke er uddannelsespladser til dem, så de kan komme videre

inden for de områder, som de ønsker at uddanne sig inden for, og at uddannelsessystemets struktur er sorterende.

For det andet siger fru Karen Højte Jensen, at hvis man holder de unge beskæftiget, så opstår der slet ikke de problemer med ledighed, som vi er i gang med at diskutere. Kalder fru Karen Højte Jensen 17 timers arbejde om ugen for fuld beskæftigelse, og kalder fru Karen Højte Jensen 5 måneders beskæftigelse for at holde folk i gang hele tiden, når der ingen perspektiver følger efter de 5 måneder, men man derefter bare vender tilbage til den kontanthjælp, som hele tiden har været gældende?

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Fru Pernille Forchhammer siger, at de unge mennesker bare vender tilbage. Jeg har dog sjældent hørt en så gammeldags og manglende positiv holdning til noget som helst. Det har fru Pernille Forchhammer jo ingen dokumentation for.

Jeg er sikker på, at fru Pernille Forchhammer er enig med regeringen og Det Konservative Folkeparti i, at det, at man slet ikke kommer ud i ledighed, er utrolig vigtigt. Jeg kan se, fru Pernille Forchhammer nikker, og det vil jeg i al beskedenhed takke for, for det er jo flot at få en positiv tilkendegivelse i dag, kan jeg høre.

Når hr. Kaj Poulsen taler om aflønning, er det korrekt, at socialministeren henviser til, at det skal være, som overenskomsterne er i dag. Men jeg har også læst samtlige lovforslagets bemærkninger og har hæftet mig ved, at socialministeren fremdrager, at der i dag er problemer. Jeg har såmænd også lyttet til Københavns Radio, hvor borgmesteren i Gladsaxe, som er partifælle til hr. Kaj Poulsen, såmænd også har sagt, at det er ødelæggende, at det offentlige i beskæftigelsesprojekter aflønner på et højere niveau end det, de unge kan oppebære på det private arbejdsmarked. Skulle vi nu ikke lægge den gammeldags tankegang på hylden, hr. Kaj Poulsen, og se, hvad der i virkeligheden er til gavn for de unge? Det er det, vi er i gang med.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Man kan jo have en politisk holdning til, om unge mennesker skal aflønnes fornuftigt og or-

[Kaj Poulsen]

dentligt. Det er helt respektabelt. Men jeg tog i mit indlæg udgangspunkt i fru Karen Højte Jensens ordførerindlæg, hvori hun glædede sig – på baggrund af de dér volsomt høje lønninger, man får i beskæftigelsesprojekter – over, at ministeren nu tog fat på det, og at de unge nu fik udbetalt det, de fik udbetalt her.

Vi har konstateret, at udbetalingen er den samme, det er bare timetallet, der er lavere. Det var bare det, jeg gerne ville tage højde for. Men jeg kan forstå på Det Konservative Folkeparti, at intentionerne er, at betalingen også skal ned-sættes.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Det Konservative Folkeparti har den intention at få en indslusningsløn, og jeg fremhævede, at arbejdsministeren i sin redegørelse den 16. december fremførte, at det også er det offentliges krav i forbindelse med midtvejsforhandlingerne.

Det er korrekt, at socialministeren fremfører, at som overenskomsten er i øjeblikket, så kan det ikke ændres, men vi har da lov til at håbe. Det var faktisk også min slutreplik, at jeg fandt, at dette problem nu kunne løses, og det fortsætter jeg med at ønske og håbe til gavn for de unge.

Agerschou (SF):

Der er tilsyneladende bred enighed om, at bistandssystemet bør gøres langt mere aktiviserende, end det er i dag. Det har været tilkendegivet fra mange ordførere under mange forskellige socialpolitiske debatter i Folketinget gennem årene, og derfor kan man undre sig over, at der er sket så lidt.

Vi tror, det bl.a. hænger sammen med, at arbejdsmarkedet bør tvinges til også at tage det ansvar på sig. Det har arbejdsmarkedet været meget uvilligt til.

Socialministeren vil huske et eksempel for et par siden, hvor et enigt Socialudvalg i Folketinget i en betænkning henvendte sig til Arbejdsministeriet med et uskyldigt forslag, der skulle lette kontanthjælpsmodtageres tilbagevenden til det almindelige dagpengesystem. Socialministeren vil huske reaktionen fra arbejdsministeren. Da man opdagede bemærkningen i betænkningen, satte man himmel og jord plus en halv snes højtloønnede embedsmænd i bevægel-

se for at udarbejde et notat, der skulle vise, hvor absurd forslaget fra Folketingets Socialudvalg var, og i øvrigt det urimelige i, at Socialudvalget overhovedet blandede sig i den slags ting, og for at sætte trumf på påberåbte man sig til sidst både LO og Dansk Arbejdsgiverforening, og dermed var det projekt mislykkedes.

Vi tror, det hører med i forsøget på at gøre bistandssystemet aktiviserende, at arbejdsmarkedet kommer med for at være med til at forhindre, at kontanthjælpsmodtagere overhovedet bliver kontanthjælpsmodtagere.

SF mener, at et af hovedproblemerne i det nuværende system er, at mange bliver hængende i kontanthjælpsystemet i meget lang tid, og det er – mildt sagt – ikke særlig sjovt for de pågældende. Som systemet er indrettet i dag, straffes man som hovedregel for selv at gøre en aktiv indsats for at komme ud af systemet.

Socialministeren er nu kommet med to forslag. Det første om indførelse af igangsætningsydelse går ud på, at personer, der har modtaget kontanthjælp i en sammenhængende periode på 9 måneder eller mere, og som etablerer og driver selvstændig virksomhed, har ret til at få udbetalt halvdelen af den senest udbetalte kontanthjælp i indtil 1 år, og den samme mulighed kan tilbydes kontanthjælpsmodtagere, der får hjælp i mere end 3 måneder.

Vi synes, det er et fint forslag. Vi synes, det er perspektivrigt, og bortset fra nogle mindre fortolkningsproblemer, som vi vil have afklaret i udvalget, kan vi tilsige forslaget al mulig støtte.

Desuden har socialministeren fremsat et forslag om indførelse af en ungdomsydelse, og det er for os at se mildt sagt langt mere problematisk. For os at se har man et eller andet sted i systemet fået en fiks idé, som man så fremsætter forslag om uden at tænke sig om, så det ender med at blive noget underligt mismask.

Når vi prøver på at vurdere konsekvenserne af lovforslagets eventuelle gennemførelse, er vi faktisk bange for, at det kan ende med at blive værre end ingenting. Jeg vil godt pege på nogle af de problemer, vi finder i forslaget. Et af problemerne mener vi er, at man skærer alle, der søger kontanthjælp, over én kam. Det betyder f.eks., at når en ung henvender sig for at søge kontanthjælp, f.eks. fordi vedkommende først kan komme ind på et uddannelsessted om 2 måneder og derved vil være berettiget til Statens Uddannelsesstøtte, så skal vedkommende

[Agerschou]

have et beskæftigelsestilbud. Det mener vi egentlig er misbrug af offentlige ressourcer.

Vi mener, ressourcerne skulle sættes ind over for de mennesker i kontanthjælpssystemet, der opholder sig dér gennem længere tid, og som er i fare for en eller anden form for social deroute. Vi mener, det andet er misbrug af offentlige ressourcer.

Vi ved også, at der er en del af de unge, der søger kontanthjælp, fordi de ikke kan få en efg-praktikplads. Vi finder det lidt absurd, at når en ung henvender sig for at få kontanthjælp, fordi vedkommende ikke kan få en efg-praktikplads, så kan vedkommende få et beskæftigelsestilbud. Var det ikke lidt mere meningsfyldt, at man sørgede for, at der var efg-praktikpladser nok, i stedet for at tilbyde et helt nyt system?

Et andet problem, vi ser i forslaget, er, at vi er bange for, at de pågældende unge får en niche-tilværelse. Socialdemokratiets 2-3 ordførere, eller hvor mange de nu har i dag, har allerede gjort opmærksom på, at sådan som lovforslaget er udformet, udgør beskæftigelsestilbudet kun 17 arbejdstimer. Dér finder vi et problem. Vi mener, at en jobordning for kontanthjælpsmodtagere bør betyde, at man går på arbejde som de øvrige på den pågældende arbejdsplads, for man er en del af den sammenhæng, en arbejdsplads er.

Et andet problem, vi ser, er, om man overhovedet er i stand til at skaffe arbejdspladser nok. Det er angivet i lovforslaget, at det drejer sig om 13.000 i indeværende år, og så vidt jeg husker 19.000 i hvert af de kommende år. Og så lægger lovforslaget op til, at kommunerne så vidt muligt skal tilbyde flere beskæftigelsestilbud til de unge. Det er mange tusinde arbejdspladser, der skal skaffes. Vi er i tvivl om, hvorvidt det overhovedet kan lade sig gøre.

Vi er i tvivl om, hvorvidt det kommer til at dreje sig om nyttige arbejdspladser. Og når vi siger nyttige, så mener vi arbejdstilbud, arbejdspladser, hvor det ikke er ligegyldigt, om man kommer derhen, at det ikke bare er arbejdspladser, der på en eller anden måde er i overskud, og hvor man såmænd ikke lægger mærke til, om de pågældende ikke møder op. Jeg mener, det er vigtigt, når man tilbyder, eller hvis man tilbyder en jobordning, at der er tale om nyttige arbejdspladser, at der er tale om arbejdsopgaver, der har en værdi, og som vi alle sammen føler har en værdi, altså at det ikke er ligegyldigt, om opgaverne bliver udført eller ej.

Vi tvivler på, at kommunerne er i stand til at skaffe de pågældende arbejdspladser. Og hvis de er i stand til det, mener jeg, det er forargeligt, at kommunerne ikke for længe siden har fremskaffet de pågældende beskæftigelsestilbud.

Når jeg siger det, hænger det selvfølgelig sammen med, at der er kommuner, der er i fuld gang med forskellige former for jobtilbud til kontanthjælpsmodtagere, herunder unge kontanthjælpsmodtagere. Sådan som mange af de tilbud er udformet, kommer socialministerens forslag som en kæp i et hjul.

Fru Pernille Forchhammer nævnte initiativet i Randers Kommune. Det projekt, man er i gang med i Randers Kommune, er betydeligt mere perspektivrigt end socialministerens forslag. Det betyder for det første, at det er fuld arbejdstid. Det betyder for det andet, at man ikke sætter unge kontanthjælpsmodtagere på beskæftigelsestilbud, hvor der er tale om rent pjat, hvor det bare drejer sig om, at vedkommende skal have en indtægt, så den pågældende kan leve, indtil vedkommende f.eks. får en uddannelsesplads. Derfor har man begrænset det og sagt, at det efter tre måneders kontanthjælp, folk får beskæftigelsestilbudet. Og så er det en regulær arbejdsplads, der er vigtig.

Vi mener altså, at der er adskillige kommuner, der har lavet betydelig bedre modeller på det område, end socialministeren har været i stand til. Vi er bange for, at socialministerens forslag vil virke som en hund i et spil kegler eller en elefant i en porcelænsbutik, eller hvad man nu kalder det, over for de initiativer, der rent faktisk er i gang.

Vi er meget positive over for en job- og uddannelsesordning for kontanthjælpsmodtagere. Vi mener, det er et hovedproblem i kontanthjælpssystemet, at mange befinder sig dér lang tid. Vi mener ikke, at det skal aldersbegrænses. Vi mener, at f.eks. en kontanthjælpsmodtager på 35 år med 2 børn, hvor vedkommende har været seks år borte fra det almindelige arbejdsmarked, har lige så meget ret til et tilbud som unge kontanthjælpsmodtagere.

Derfor vil vi meget gerne samarbejde med socialministeren om at etablere en realistisk job- og uddannelsesordning i kontanthjælpssystemet. Det vil jeg gerne opfordre til at socialministeren medvirker til.

Jørgen Winther (V):

Venstre vil gerne takke socialministeren for disse to lovforslag, som vi ser meget positivt på. Det gælder om at bruge alle de muligheder, der nu engang findes her i samfundet, for at få bistandsklienterne ind i en aktiv tilværelse, og disse lovforslag hjælper herpå.

Det er fint, at der er ret til igangsætningsydelse efter ni måneders kontanthjælp, men endnu bedre er det dog, at den enkelte kommune kan afgøre, om der allerede skal gives igangsætningsydelse efter bare tre måneders kontanthjælp. Vi tror faktisk på, at mange flere bistandsmodtagere vil blive aktiveret via dette forslag.

Det er væsentligt, at vi får omdannet den passive tilværelse til en aktiv tilværelse, og derfor ser vi også meget positivt på, at de 18-19-årige skal tilbydes et job her og nu, således at de ikke kommer ind i en længere periode, hvor de er ledige.

Vi har svært ved helt at forstå SF's betænkeligheder som nævnt af hr. Agerschou. Nogle meget væsentlige ting glemte hr. Agerschou at nævne, bl.a. at det, at de helt unge kommer i gang lige med det samme, bestemt er forebyggende med hensyn til alkoholisme, måske også narkomani og måske senere igen ungdomskriminalitet.

Noget af det allervæsentligste er, at de helt unge mennesker undgår denne periode, hvor de er passive og får en fornemmelse af en anden døgnrytme og en anden situation, som de har svært ved at mestre.

Jeg er lidt forbavset over, at hr. Agerschou var så negativ over for det ene lovforslag.

Venstre ser positivt på begge lovforslag.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg synes faktisk, at det er vigtige forslag, og jeg synes, det er rart, hvis vi kunne få en socialpolitisk debat i Folketinget.

Som jeg sagde i mit indlæg, har der gennem årene været enighed i Folketinget om, at bistandssystemet bør gøres mere aktiviserende eller gøres mere aktivt. Desværre er der kommet uendelig lidt ud af det, og jeg tror, at en af grundene er, at f.eks. Venstres ordfører ikke hører efter, når der bliver sagt noget fra Folketingets talerstol. Det kan der være mange grunde til: Man har været i biografen i går aftes, eller

også tænker man på, hvilken film man skal se i aften. Jeg ved det ikke. Men hvis der skal føres en socialpolitisk debat i Folketinget, så er det vigtigt, at man hører, hvad de forskellige ordførere siger.

Når hr. Jørgen Winther siger, at han ikke forstår de betænkeligheder, SF har, synes jeg, det er vigtigt, at hr. Jørgen Winther går ind i de betænkeligheder, SF har. Der var ikke et eneste ord i hr. Jørgen Winthers ordførerindlæg, der fortalte os, at hr. Jørgen Winther havde hørt, hvad der blev sagt fra talerstolen fra SF's side.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg vil bare præcisere, at dette forslag er af stor vigtighed for Socialdemokratiet. Jeg kunne som socialdemokrat godt skrive under på det meste af hr. Jørgen Winthers ordførertale, for hr. Jørgen Winther sagde »job«, hr. Jørgen Winther sagde »i gang«, hr. Jørgen Winther sagde »ændre døgnrytme«.

Men hvad er det, der her er tale om? Der er tale om, at man sætter de unge, som ønsker sig en uddannelse, og som har kvaliteterne og kvalifikationer til at gå i gang med en uddannelse, som ønsker sig et fast arbejde, som ønsker sig en faglig uddannelse, fem måneder ud i et 17 timers job.

Hvor mange virksomheder tror I man kan få til at tage unge ind 17 timer om ugen? Kan man kalde det erhvervs erfaring? Kan man kalde det tilknytning til det private erhvervsliv? Kan man kalde det en mulighed for de unge for at se at komme videre i arbejdsmarkedssystemet? Det kan ikke engang bruges til, at de kommer over i arbejdsmarkedssystemet og får de tilbud, man får i arbejdsmarkedssystemet.

Derfor kan jeg ikke forstå det ordvalg, hr. Jørgen Winther brugte i sin korte ordførertale.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Hr. Jørgen Winther omtalte disse lovforslag, jeg tænker specielt på det om ungdomsydelse, meget positivt.

Nu ligger det jo sådan, det har også været omtalt af de tidligere ordførere, at Randers Kommune har planer om at iværksætte et forsøg, som man nu delvis har tilpasset det her, men som egentlig var bedre, hvis man havde

[Baadsgaard]

kunnet få lov til at gennemføre det efter de oprindelige planer.

Er hr. Jørgen Winther enig i, at det, Randers Kommune vil iværksætte, er bedre end det, der her ligger af planer, og vil hr. Jørgen Winther støtte, at Randers Kommune kan gennemføre det, som det var planlagt?

Jane Oksen (FP):

I Fremskridtspartiet er vi selvfølgelig meget enige med regeringen i, at bistanndsmodtagere skal aktiveres, så de hurtigst muligt kan klare sig selv. At bistanndshjælpen stadig er så høj, at den måske trækker lidt den anden vej, må vi beklage.

Men selvfølgelig tilslutter vi os, at de unge under 20 år, som lovforslaget omhandler, skal have pligt til at påtage sig et stykke arbejde. Det burde efter vor mening være alle bistanndsmodtagere, der havde pligt til at påtage sig et arbejde. Men problemet er, at der ikke er arbejde nok, i hvert tilfælde ikke inden for det offentlige.

Det er også beklageligt, at de unge ikke kan tilbydes et heltidsjob, men kun 17 timer, som svarer til kontanthjælpsniveauet. Det måtte dog være rimeligt, at de fra starten kom ud i et fuldtidsarbejde, som forhåbentlig var det, de skulle leve af fremover. Med den voksende arbejdsløshed, vi har, er der desværre flere og flere bistanndsmodtagere, der bliver hængende alt for længe i det sociale system.

Det, det må dreje sig om efter vor mening, er ikke bare, at kommunerne etablerer midlertidig beskæftigelse, men at de unge bliver sluset ud i den private sektor. Det må absolut være hovedformålet med dette lovforslag. Men jeg tror, de private arbejdsgivere vil betænke sig meget, inden de ansætter bistanndsmodtagere, fordi det er unge uden uddannelse, men sandelig også fordi de skal have så høj en overenskomstmæssig løn. Fra de er 18 år, skal de have løn som en voksen, hvad de overhovedet ikke kan tjene. Derfor vil mange arbejdsgivere selvfølgelig fortrække de unge under 18 år til en lavere løn.

Ministeren foreslår en såkaldt ungdomsydelse. Jeg forstår ikke rigtig udtrykket ungdomsydelse. Jeg synes, det havde været mere rimeligt at kalde det ungdomsløn, for det skulle vel være løn for udført arbejde.

Jeg forstår heller ikke, at ministeren ikke har gjort et større arbejde for at få indført en lavere ungdomsløn, en slags indslusningsløn, hvad andre ordførere har været inde på. Det burde være sådan, at disse ganske unge mennesker var attraktive medarbejdere, og at der var tale om blivende arbejdspladser. Hvis de fik en lav indslusningsløn, ville masser af dem på kort tid blive så dygtige, at de private arbejdsgivere ville være interesseret i at beholde disse unge.

Nu følger der et tilskud med, hvis de unge skal ud i et privat erhverv, og så ender vi måske dér, at det bliver en slags revalideringsjob, hvor man næsten automatisk gør i øvrigt raske unge til revaliderende, og det synes jeg faktisk er lidt synd for de unge.

Med hensyn til job i kommunerne er der efter min mening nok af muligheder, men det skal ikke blive en sovepude, så det kun er i kommunerne, jobbene tilbydes. Men jeg vil da gerne pege på, at inden for områderne børn og ældre ville det være meget positivt at anbringe disse ganske unge mennesker som hjælpere, også ud fra et pædagogisk synspunkt. De kunne måske få en sundere indstilling til mange ting.

Det er ikke sådan, at vi i Fremskridtspartiet betragter det ene arbejde som mere meningsfyldt end det andet, men alligevel synes jeg godt, man kan skele lidt til, hvor mulighederne for de unge ligger. Vi ved, der mangler både hjemmehjælpere og dagplejemødre i vore kommuner, så det kunne måske være en god idé at aktivere de unge inden for disse job med henblik på, at de senere måske kunne få lyst til at fortsætte i denne branche.

Noget af det mest beklagelige ved dette er altså den høje løn på beskæftigelsesarbejder, hvor man i dag er oppe på omkring 70 kr. i timen. Jeg synes, vi skulle gøre en større indsats for at få den løn ned, sådan at de job, de unge fik tilbudt, var heltidsjob. Det er noget pjat at sige, at de skal arbejde 17 timer. Det er selvfølgelig bedre end ingenting, men det er ikke motiverende for, at de kommer fast ud på arbejdsmarkedet.

I 1981 lavede Socialforskningsinstituttet en undersøgelse, der viste, at kun en tredjedel af mændene og halvdelen af kvinderne blandt unge under 25 år i løbet af fem år kom ud af det sociale system. Det kan vi så håbe at dette lovforslag vil modvirke, men jeg er lidt bange for, at som det er formuleret nu, vil vi stadig have en

[Jane Oksen]

stor skare bistandsmodtagere, fordi disse job kun varer fem måneder, og fordi der ifølge lovforslaget kun kan gives ét tilbud. Det forstår jeg ikke: Kun ét tilbud og i fem måneder. Jamen er vi så overhovedet nået nogen vegne? Er det ikke lige lukt tilbage til bistandshjælpen? Det vil jeg meget gerne have at vi prøver at vurdere lidt mere på.

Det er også fint, at de unge i stedet for at arbejde kan gå ud i uddannelse. Det behøver ikke nødvendigvis at være en boglig uddannelse, for jeg tror nok, at den største gruppe af bistandsmodtagere er meget trætte af at sidde på skolebænken. Det er desværre sådan, at der er stor mangel på praktikpladser til unge, men det er hele den politik, vi har ført her i Danmark, der gør, at erhvervslivet ikke har det alt for godt. Jeg tror, det bliver svært at skaffe flere praktikpladser, men det var nok den vej, vi skulle gå, hvis der skulle være mening i det.

Det er egentlig fortvivlende at tænke på, at der faktisk er 300.000 unge under 25 år, der ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse. Det er en kolossal stor gruppe, og det kunne måske godt foranledige, at man også på uddannelsesområdet motiverede lidt mere og brugte nogle kræfter dér og måske gav bistandsmodtagere en eller anden mindre løn for at sidde på skolebænken. Det får de også efter dette, men man kan unægtelig ikke få meget uddannelse på de kun fem måneder, lovforslaget siger. Jeg er lidt skeptisk over for, at det kun drejer sig om fem måneder.

Igangsætningsydelsen skal kunne gives i indtil et år som halvdelen af kontanthjælpen. Jeg tror også, det bliver ret svært at få udnyttet dette forslag, fordi de unge, det handler om, er uden økonomiske muligheder. Jeg ved ikke, hvor mange erhverv man kan starte op uden nogen som helst startkapital. Vi ser jo også, at kun én ud af tyve nystartede virksomheder bliver til noget. Men o.k., de kan få tilbudet, og så kan vi jo se, hvordan det virker. Men jeg er meget skeptisk over for det.

Alt i alt er det altså rimeligt og positivt, at vi stiller nogle krav til de unge. Et gammelt ord siger jo også, at hurtig hjælp er dobbelt hjælp. Både menneskeligt og økonomisk er det helt fint, at vi starter med de ganske unge, men det havde været dejligt, om vi kunne have taget hele gruppen af enlige forsørgere med. Der er vel 25.000 enlige forsørgere på bistandshjælp i dag.

Det var måske den gruppe, vi næsteften skulle tænke på at inddrage. De er trods alt forsørgere og måske nogle af dem, der er den største belastning for bistandssystemet. Det ville være dejligt, hvis de også kunne tilgodeses med dette.

Jeg vil gerne spørge ministeren, hvorfor dette kun handler om fem måneder, og hvorfor man ikke har kunnet komme ind på en lavere løn. Det er muligt, det skal ske i samarbejde med arbejdsministeren, men jeg vil gerne spørge ministeren, om det er noget, man har drøftet i regeringen, og hvor langt man er fremme med det.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg skal afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.51

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Kirsten Lee (RV):

I Det Radikale Venstre ønsker vi at aktivere kontanthjælpsmodtagere på så mange forskellige måder som muligt. Vi er derfor enige med socialministeren i, at det er rimeligt at give mennesker halvdelen af deres kontanthjælp i en overgangsperiode, mens de forsøger at etablere sig som selvstændige.

Når det drejer sig om ungdomsydelse, var hr. Agerschou inde på et problem, nemlig at det egentlig er mærkeligt, at unge kan få bistandshjælp, straks de slutter skolen. Nu skal de i stedet for have et beskæftigelsestilbud. Mange af de unge mennesker, som slutter skolen, har efter sommerferien arrangeret sig med en uddannelsesplads eller en læreplads af en eller anden grund. Jeg har på fornemmelsen, at netop den gruppe af unge efter det her forslag ikke vil henvende sig på bistandskontoret og bede om bistandshjælp, og det tror jeg egentlig heller ikke er nødvendigt.

Jeg undrer mig lidt over, at fru Pernille Forchhammer sagde, at hun var uhyre optaget af det her forslag. Jeg synes, hendes optagethed står i skærende kontrast til den mangel på konstruktivitet, hun lagde for dagen. Det er utroligt at høre Socialdemokratiet tale om at give tilbud

[Kirsten Lee]

til de unge, gøre dem til ligeværdige medspillere osv. osv., mens man så bastant afviser det her forslag. Med dette forslag får kommunerne en tilskyndelse til at finde tilbud til de unge. Det er de tilbud, bl.a. fru Pernille Forchhammer har efterlyst.

Vi tror faktisk på, at de unge, der kommer ind i et beskæftigelsestilbud, får initiativ og kræfter til at komme videre. Socialdemokratiet siger med en eller anden form for kustodetankegang, at det vil de ikke være med til, og partiet forhindrer tilsyneladende deltagelse i denne slags konstruktive initiativer. Vi opfatter faktisk i Det Radikale Venstre det her lovforslag som et konstruktivt forslag til at aktivere unge på bistansthjælp ved at give dem en ydelse.

For få dage siden stod hr. Nyrup Rasmussen på Nyborg Strand-talerstolen ved et radikalt møde og talte om, at Socialdemokratiet gerne ville være med til strukturændringer. Det her er en strukturændring. Bliver det da altid bare til snak og snak og ingen handling i Socialdemokratiet? Det er urimeligt, at ganske almindelige unge mennesker skal modtage passive ydelser i form af bistansthjælp, når de er ledige. De skal naturligvis tilbydes beskæftigelse af en eller anden art, og ønsker de ikke denne beskæftigelse, skal de heller ikke kunne modtage kontanthjælp.

Det er i særlig grad vigtigt, at de unge har beskæftigelse og bliver vant til at forsøge sig selv. En tilværelse som kronisk bistanusklient er ikke ønskværdig, slet ikke for de helt unge. Målet må være, at ingen unge forlader skolen uden beskæftigelse i form af arbejde, uddannelse eller læreplads.

Man er i det sidste skoleår i stand til at udpege de unge, som er i risikogruppe, og indsatsen kan ske dér, inden de unge lander i socialvæsenets regi.

Vi tror på, at det her forslag kan forebygge, at mange unge kommer til at hænge fast i bistanssystemet, og vi støtter lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg synes, det er dejligt, at halvdelen af fru Kirsten Lees ordførertale handler om Socialdemokratiet. Det siger da lidt om, hvilket betydningsfuldt parti vi er.

Der var nogle ting i det, fru Kirsten Lee sagde i sin ordførertale, som ikke var helt rigtige. I

det øjeblik en ung bliver færdig med f.eks. et gymnasium og er indskrevet ved en anden uddannelsesinstitution, er der ikke mulighed for at få bistansthjælp i den mellemliggende periode.

Så siger fru Kirsten Lee, at man her giver nogle tilbud til de unge. Jamen hvad er det for nogle tilbud, man giver til de unge? Er det noget, de kan bruge på længere sigt – 17 timer i et beskæftigelsesprojekt i stedet for 38 timer på en privat virksomhed eller inden for en offentlig virksomhed, som gør, at de får reel erhvervskompetence, at de får reelt kendskab til, hvad det er for et arbejdsmarked, de skal ud i, eller en reel indgangsvinkel til det uddannelsessystem, som de også på et tidspunkt skal ind i?

Socialdemokratiet har gjort meget ud af denne sag, og vi har de sidste 6-7 år pukket på regeringen, for at man skulle tage initiativer over for unge ledige. Vi er meget villige til at indgå i det her samarbejde. Vi er sågar så seriøse, at vi i næste uge kommer med et forslag, hvor vi skitserer vores måde at løse det her på. Det er tilbud om kompetencegivende uddannelse, det er det, der tæller, det er tilbud om reelt arbejde, ikke 17 timer i et beskæftigelsesprojekt, men fuld tid på en arbejdsplads, fordi det er det, man kan bruge til noget. Så kommer erhvervs-, arbejdsmarkeds-, social- og uddannelsespolitikken for en gangs skyld til at hænge sammen – og helst også med kommunalpolitikken, så vi kan få pillet ved den kommunale fuldmagt. Jeg er meget interesseret i, hvad socialministeren har at sige om det.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal sige til fru Kirsten Lee, at Socialdemokratiet gerne medvirker til at ændre strukturerne på en række områder i det danske samfund. Vi har netop med regeringen afsluttet forhandlinger om to aftaler om arbejdsmarkeds-spørgsmål: Hvad gør vi ved de ledige, når vi i lovgivningen har givet dem nye pligter og samtidig nye rettigheder og har fået en helt ny struktur i beskæftigelsespolitikken i gang.

Vi afviser ikke tankegangen, der ligger bag det forslag, vi behandler her, men vi afviser bastant, at indsatsen med hensyn til de unge under 20 år skal forringes.

Fru Kirsten Lee skulle have taget loven om beskæftigelsesmuligheder for unge og set, hvil-

[Kaj Poulsen]

ke muligheder de unge har i dag. Af lovens kapitel 3 fremgår det, at unge kan ansættes i beskæftigelsesprojekter, når de er mellem 18 og 30 år, når de har været tilmeldt arbejdsformidlingen i mindst 3 måneder, og når arbejdsformidlingerne i øvrigt har godkendt en række betingelser. Når det er opfyldt, kan de komme ind i beskæftigelsesprojekter, men ikke til – som borgerlige ordførere har sagt – den meget høje løn, som man siger man får på det private arbejdsmarked, men til en specielt lav løn, en ungdomsløn. Det er det, man nu ved ministerens forslag vil fjerne, ikke i 38 timer, men kun i 17 timer. Altså, den arbejdsindsats, der skal ydes, og som skulle kvalificere de unge til at vænne sig til arbejdsmarkedet, er fuldstændig fjernet fra ministerens forslag, og derfor må vi sige, at det er en bananrepubliktankegang, der ligger bag dette forslag, at lave besparelser, specielt vedrørende en ungdomsgruppe, som har brug for en hjælpende hånd. Det er ikke, fordi det er værre for unge at være ledige, end det er for ældre, men fordi vi risikerer, at det bliver en livsstil for de unge, hvis vi ikke gør en indsats, der ligner den på det normale arbejdsmarked. Det er det, man fjerner for de 18–20-årige med denne lov ved at tage dem ud af beskæftigelsesloven for unge og kun give dem 5 måneder a 17 timer. Det er katastrofalt, hvis det går igennem.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg omtalte i mit ordførerindlæg en række af de problemer, SF mener der er i lovforslaget. Dem kom fru Kirsten Lee desværre ikke ind på i sit ordførerindlæg.

Jeg forstår stadig væk ikke, hvorfor der skal bruges en masse ressourcer også over for de grupper, der faktisk forlader kontanthjælpssystemet efter en kortere periode uden at vende tilbage igen. Men lad det nu være i denne omgang.

Men fru Kirsten Lee sagde til sidst, at hun var bekymret over de folk, der befinder sig kronisk i bistandssystemet, som hun udtrykte det. Det er en bekymring, SF deler, men det er i virkeligheden ikke rigtig det, lovforslaget handler om. Derfor vil jeg spørge fru Kirsten Lee, om hun vil være med til at tage initiativer over for de kontanthjælpsmodtagere, der befinder sig i lang tid i kontanthjælpssystemet.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Fru Pernille Forchhammer var inde på – og så hr. Kaj Poulsen var til dels inde på – at det ikke var nogle ordentlige tilbud, der kunne skaffes til de unge.

Vi har faktisk i Det Radikale Venstre tillid til, at kommunerne er i stand til at skaffe lødige beskæftigelsestilbud til de unge mennesker. Forudsætningen for, at de kan gøre det, er i hvert fald, at de får lov, og de får en mulighed for det ved dette forslag.

Vi er da enige med Socialdemokratiet i, at de unge burde have 38 timers arbejde, når de oppebærer en bistandsydelse. Såfremt Socialdemokratiet er med på den idé, tror jeg godt, vi kan finde ud af det.

Til hr. Agerschou vil jeg gerne sige om de kroniske bistandsklienter, at dette forslag er med til at forebygge, at unge mennesker bliver kroniske bistandsklienter, og derfor er det vigtigt, at det bliver gennemført.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Fru Kirsten Lee sagde, at hun havde tillid til, at kommunerne var i stand til at skaffe beskæftigelsestilbudene, hvis de fik lov. De har haft lov hele tiden. Der har ikke været nogen hindringer for kommunerne for at skaffe de pågældende beskæftigelsestilbud. Der er oven i købet kommuner, der har gjort det, og derfor synes jeg, at fru Kirsten Lee stadig væk skulle dele den bekymring, vi har, om kommunerne er i stand til at skaffe de omkring, ja, vel en 45.000 beskæftigelsestilbud, der skal fremskaffes. Det er vel 25.000, fordi socialministeren lægger op til, at en ung skal have flere beskæftigelsestilbud end ét at vælge mellem. Mener fru Kirsten Lee, at det er realistisk? Hvis fru Kirsten Lee mener, at det er realistisk, hvordan kan det så være, at kommunerne ikke har gjort det for længe siden?

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Nu synes jeg, det er interessant at se lidt på, hvad kommunerne selv har sagt i denne sammenhæng. Her er Randers Kommune et meget fint eksempel, for den har netop villet sætte ind over for den gruppe af ledige, som de følte hav-

[Pernille Forchhammer]

de langsigtede problemer, og ikke over for de bistanndsklienter, som selv formår at finde en løsning i løbet af et par måneder. Netop ordningen i Randers kommer i klemme ved dette system.

Hvad er det ellers, kommunerne har sagt? Jeg synes, at vi i udvalget skal have Kommunernes Landsforenings hørings svar til dette forslag. Mig bekendt har kommunerne hele tiden sat spørgsmålstejn ved, ikke at de kan etablere det fornødne antal tilbud, men ved kvaliteten af tilbudene. Jeg synes, vi er nødt til at have med i overvejelserne, at de grupper, som skal arbejde med dette lokalt, faktisk er meget bekymrede. Jeg synes også, vi skal se på, hvad Landsarbejdsnævnet og hvad LO og DA har sagt i deres hørings svar, for mig bekendt er der betænkeligheder fra flere sider over for, om man kan etablere kvalitetsfyldte tilbud til de unge.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg vil gerne sige til fru Kirsten Lee, at den debat, som socialministeren havde stor gavn af at få sat i gang om dette spørgsmål, synes jeg var en god debat. Vi fik nemlig taget fat på at give både pligter og rettigheder til folk, og vi prøvede på at få folk ud af de sociale kontorer, så vi ikke fik så mange sociale klienter. Det, der er problemet med dette forslag, er, at det fremragende forslag, som Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet gennemførte i fællesskab, nemlig loven om beskæftigelsesmuligheder for unge, har en betydelig højere kvalitet end socialministerens forslag. Vi kan ikke forstå, hvorfor vi skal gøre folk til sociale klienter, når vi har et arbejdsmarkedssystem, hvor vi sammen med regeringen har lavet instrumenter, der kan løse problemerne, hvis det er sådan, at der er vilje til det, og den vilje findes på tværs i Folketinget. Samtlige partier fra yderste venstre til yderste højre har en interesse i, at vi får gjort noget effektivt ved det. Der er ingen begrundelse for at prøve at lave arbejdsmarkedspolitik i de sociale kontorer. Vi tror, arbejdsministeren er bedst til at lave arbejdsmarkedspolitik og socialministeren bedst til at lave socialpolitik, og derfor synes jeg, man skulle prøve at lade være med at blande det sammen på denne måde. Men hvis vi i øvrigt kunne finde en løsning ud fra den tankegang, som både den forhenværende socialminister, fru Mimi Jakobsen, og den

nuværende socialminister har givet udtryk for, nemlig at prøve at aktivere de sociale klienter, er vi med på det, men det skal ikke være på et betydelig ringere grundlag end det, vi kender i forvejen. Det er det, der sker med dette lovforslag.

Bente Juncker (CD):

Jeg kan forstå, at det bliver en stor debat. Jeg må ellers på CD's vegne sige, at vi nok under drøftelsen af lovforslag nr. L 72 fremkom med de tanker, vi havde om, hvordan de unge mennesker skulle aktiveres.

Jeg vil gerne sige om lovforslag nr. L 150, at det er et pauvert forslag. Det kræver ca. 100 mio. kr., men der står ikke rigtig noget i det. Det begrænser sig til de 18–20-årige, og det har vi sagt ja til under finanslovforhandlingerne. Beløbsrammen er en del af finanslovforhandlingerne, dem står vi selvfølgelig ved, men om indholdet i lovforslaget vil jeg sige, at vi meget gerne vil se på, om der ikke er noget, der kan gøres bedre. Det er overladt helt og aldeles til kommunerne at sørge for tilbudene. Hvad med, om der kom lidt ideer herindefra? Det er sådan nogle ting, jeg synes vi skal se på under udvalgsarbejdet.

Jeg vil også gerne minde om, at nu vil vi se, hvordan dette kører, men vi har altså ikke glemt de 20–30-årige. Vi har ikke glemt Trierudvalgets betænkning, vi har ikke glemt, at det måske er dér, de største problemer ligger – for de 20–30-årige, der skal i gang, og som ikke skal hænge i dette system, til de er 40–50 år, for så kan det alligevel ikke betale sig, fordi man er blevet så gammel, at man ikke kan nå andet. Nej, vi må altså se at komme i gang allerede nu. Det må være til efteråret, at vi begynder at se på, om der er nogle løsningsmodeller. Det er muligt, at Trierudvalgets første betænkning er noget dyr, men så må vi prøve at finde andre veje, og det må socialministeren sandelig gå i spidsen for, for det kan ikke være meningen, at det er os herinde, der skal det. Vi vil godt komme med nogle ideer, men det er ministeren, der har apparatet, og som må sørge for, at vi nu får løst nogle af disse problemer.

Vi har selvfølgelig sagt ja til en ungdomsydelse, det er også finanslovsstof. Jeg har hele tiden syntes, at det var komplet vanvittigt, at de unge skulle have den høje timeløn. Når jeg mener det, skyldes det, at vi skal have de unge ud i

[Bente Juncker]

nogle reelle job, men det kan jeg ikke få øje på i dette forslag. Jeg sagde under forhandlingerne, og det har jeg også sagt offentligt, at jeg synes, det var rart, i stedet for at vi fik sildekassearrangementer, at vi så fik nogle praktikpladser, for halvdelen af de 18-20-åriges problemer kunne løses, hvis vi fik dem alle sammen ud i praktik. Her mener jeg også at regeringen må i spidsen og sige til virksomhederne, specielt de store virksomheder, som vi jo ved af mange grunde ikke tager ret mange af de unge, fordi det er besværligt og der er et hensyn til effektiviteten: Hvad om I tog en ekstra pr. kvartal eller hvert halve år? Vi har haft en undervisningsminister, der i alle årene har sluset de unge ind på efg, hvor der så, når de har afsluttet efg, er en 7.000-8.000, der mangler praktikpladser - det er der hvert år, det er ikke blevet værre, men det er heller ikke blevet bedre. Det er dem, der skal have disse tilbud. Vi burde sige til virksomhederne: Se nu at få gang i det. Jeg synes ikke, vi kan blive ved med at se på det, og selv om jeg er meget liberal, må vi til at sige, at en tvungen kvoteordning må være løsningen. Det kan ikke nytte noget, at vi får dem ud i nogle engagementer a 5 måneder, hvor de får en lav løn, og derefter så tro, at man kan skaffe nogle pladser til dem. Det kan man ikke.

Så nævner hr. Kaj Poulsen fra Socialdemokratiet nogle problemer. De 5 måneder a 17 timer vil jeg opfatte som grænsen for, hvad kommunerne kan klare, men de problemer kan vi drøfte i udvalget.

Med hensyn til, hvad de unge skal bestille, har jeg sagt, at man skal sørge for, at det bliver noget varigt. Man skal sørge for, at de bliver sluset ud, gerne således, at de prøver noget praktisk, at de kommer op om morgenen osv. og møder til tiden. Derefter kan man begynde en uddannelse og sørge for, at man følger dem igennem den. Det afgørende ved dette forslag er altså ikke indslusningslønnen, det afgørende ved dette forslag er, at der kommer gang i nogle ting.

Iværksætterydelsen kan vi stemme for. Lad os kigge på det, det lyder meget godt, og vi stemmer selvfølgelig for begge forslag.

Kofod-Svendsen (KRF):

Også vi stemmer for begge forslag, hvis intentioner er at gå fra en mere passiv holdning til en mere aktiv indsats. Det har vi og mange an-

dre sagt gang på gang, at det, vi har brug for, er, at al den talen om at gå fra passivitet til aktivitet bliver fulgt op af en aktiv indsats. Man kan selvfølgelig drøfte, om det er gjort godt nok, om det skal gøres lidt anderledes osv. De drøftelser vil vi gerne føre i udvalget. Vi tror såmænd ikke, der bliver mere aktivitet af, at vi holder mange og lange taler her om dette, som vi alle i princippet er enige om, men hvor vi forhåbentlig i udvalget kan få gjort det bedre. Jeg tror godt, det på nogle områder kan gøres lidt bedre, og det vil vi gerne medvirke til.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg vil gerne takke de partier, som har givet tilslutning til de to forslag. Hermed kan jeg forhåbentlig konstatere, at der er et flertal, idet jeg tillader mig også at tage fru Jane Oksens indlæg som udtryk for, at Fremskridtspartiet vil stemme for disse to forslag. Jeg er meget enig med de to partier, som har haft kritiske indvendinger mod dem, i, at det ville være ønskeligt, om disse forslag kunne vedtages med et så bredt flertal som muligt. Derfor vil jeg også beskæftige mig lidt mere indgående med de indvendinger, som Socialdemokratiet og SF har haft.

Jeg tror, det er nødvendigt, inden jeg siger noget om det, at slå fast, hvad dette lovforslag handler om. Det handler ikke om, at unge har pligt til at modtage et jobtilbud, når de henvender sig på socialforvaltningen. Det har de pligt til i dag, hvis de får tilbudt et arbejde. Det juridiske indhold i lovforslag nr. L 150 er en pligt for kommunerne til at have jobtilbudene parat. Det er noget ganske andet. Det findes ikke i nogen af de øvrige forslag, som har været nævnt som værende meget, meget bedre. Det er jobgarantien for disse to eller tre årgange, det handler om. Det er indholdet. Det er derfor, vi begynder så småt, om jeg så må sige. Mange har været bekymret for, om man nu kunne finde det store antal job. Hertil har vi sagt: Lad os så begynde dér, hvor der er tale om en egentlig forebyggende indsats. For det er det, der er det egentlige indhold i dette. Det er ikke et beskæftigelsesprojekt for langtidsledige eller for ledige eller for sociale tilfælde. Det er en forebyggende lov, hverken mere eller mindre. Der er ikke tale om ved denne lov at skaffe varig beskæftigelse for folk. Det er en forebyggelse mod, at en eller anden procentdel af de mennesker, som kommer ud for, når de er færdige

[Socialministeren]

med skolen, ikke at kunne få arbejde eller uddannelsesplads, da at opleve, at samfundet ikke har brug for dem.

Den forebyggende indsats er rettet mod de mennesker, der ikke kan tåle at komme til at gå passivt. Vi ved bl.a. fra undersøgelser fra Socialforskningsinstituttet, at kommer de til at gå over 3 måneder, er der en risiko for, ikke at flertallet bliver socialt skadet, men at en eller anden procentdel af dem bliver socialt skadet, forstået på den måde, at der pludselig så skal noget helt andet til for at få dem ind et fornuftigt forhold til det at gå på arbejde. Det bliver pludselig en revalideringsindsats og en helt særlig indsats, som vi kender fra alle mulige andre ordninger, der skal til.

Jeg tror altså, at det efter den debat, vi har haft i dag, er vigtigt at slå fast, at dette lovforslag er en forebyggende indsats mod, at nogle bliver socialt skadet ved at gå ledige. Det kan man så ryste på hovedet af; men det er altså meningen med den.

Derefter vil jeg vende mig til de mere detaljerede indvendinger, der har været om, at indsatsen for de 18-19-årige, som fru Pernille Forchhammer sagde, var alt for lille, at det er ikke det største problem. Det er jeg enig i, men det er en forebyggende indsats, og derfor ligger den i Socialministeriet. Der er meget store problemer med ledige og med langtidsledige. Vi har måttet konstatere, at sådan som vi hidtil har indrettet os, har vi eksempler på, at folk har gået både 4, 5, 6 og 7 gange på beskæftigelsesprojekter uden at blive i stand til derefter så at sige at hænge fast i det almindelige arbejdsmarked, fordi de har været socialt skadede, de er ikke i stand til at klare et job. Der har måske heller ikke været et job til dem; det er så en anden ting. Det bliver så dem, der er dårligst i stand til at hænge fast, der bliver de udstødte. Det er ikke udtryk for, at jeg mener, at dette socialt set er det største problem; det er ikke et katastrofeforslag, eller hvad man vil kalde det. Det drejer sig om forebyggelse. Hele diskussionen her i dag viser egentlig, hvor svært det er at sætte ind med forebyggelse. For man kan altid påpege, at de, der først er kommet til skade, bør behandles først. Derfor kan man næsten aldrig afse tid og kræfter til at forebygge. Derfor vil jeg altså gerne have, at vi diskuterer tingene ud fra det og ikke ud fra, at dette løser alle verdens problemer.

Fru Pernille Forchhammer sagde, at man her skulle tilbyde de unge under 20 år et job uden hensyn til den enkelte situation. Det er ikke rigtigt. Der skal foretages en vurdering af det sociale udvalg. De, der ikke skal have tilbudt dette arbejde, er dem, som vi i anden sammenhæng ville kalde egentlige sociale klienter, hvor der skal noget andet til, hvor der er tale om behov for en egentlig optræning, en egentlig revalidering, eller hvad det kan være. Der er tale om unge mennesker, hvis eneste problem er, at de ikke fik et job, da de var færdige med skolen, eller at de ikke kom ind på den uddannelsesinstitution, de ønskede sig. Det er to i hvert fald helt forskellige kategorier formentlig. Der er nok mange, der har, men der vil i hvert fald være nogle, som ikke har nogen som helst sociale problemer, og de kan umiddelbart gå ud og yde det arbejde, som passer til det antal kroner, de skal have, punktum færdig, ud fra den betragtning, at det er rimeligt og rigtigt, at man yder noget for det, man får. Dem behøver man ikke at gøre noget specielt ved.

Så er der nogle andre, som er kommet bagest i køen, da man skulle søge job, fordi de er lidt langsomme eller de har været uheldige, eller hvad det nu kan være. Dem kan man tilbyde yderligere nogen uddannelse. Vi har ikke økonomisk kunnet komme længere end op på 5 timer. Meningen med det er naturligvis ikke, at det skal være kompetencegivende uddannelse i egentligste forstand. Det er jeg helt enig med kritikerne i, at det kan man ikke få på 5 timer. Meningen er, at der dér skal ske en egentlig grundig erhvervsvejledning, så man kan få folk sluset over i de uddannelser, i de beskæftigelsesprojekter, eller hvad det nu kan være, der er bedst egnet til vedkommende. Det bliver beskæftigelseskonsulenternes og de sociale udvalgs opgave at finde ud af, hvor folk passer bedst. Det er meningen med det, og så har man altså dette tidsrum på 5 måneder til at finde ud af det.

Erfaringerne fra de kommuner, som har givet unge en sådan jobgaranti, er, at de kommer ud af systemet igen i løbet af 2 måneder. Det er derfor, vi har sat grænsen til 5 måneder. Det er netop for at markere, at dette bestemt ikke er noget, der kan frelse nogen som helst. De 5 måneder, hvor de yder et stykke arbejde for den kontanthjælp, de har krav på, skal bruges til at finde ud af, hvor de så skal hen. Det er det, der

[Socialministeren]

er meningen med det. Det er den erfaring, man har fra f.eks. Bov eller Kjellerup, at folk er ude af systemet igen inden for et par måneder, men alle disse resultater kan vi lægge frem i Socialudvalget, så man ved, hvad det er, vi har taget bestik af. Det her er nemlig ikke – som hr. Agerschou vist sagde – en fiks idé, der er opstået et sted i systemet. Det er faktisk noget, jeg har interesseret mig for fra den første dag, jeg blev socialminister. Da vi havde debat om arbejdsministerens redegørelse om ledighedssituationen, allerede inden Folketinget blev sendt hjem på sommerferie, nævnte vi, at der er nogle kommuner, der er i stand til at fremvise et nul i statistikken, når det drejer sig om unge kontanthjælpsmodtagere, og det har interesseret mig fra det øjeblik, jeg hørte om det, at finde ud af, hvad det er, de kommuner kan, som de andre ikke kan.

Resultatet er altså her blevet, at vi har indset, at det, det handler om, overhovedet ikke er at få unge ind i det sociale system, ind på bistandshjælp, når de ikke hører hjemme i det system.

Jeg er da meget enig med dem, der har fremhævet, at vi mangler uddannelsespladser, og at det er svært for øjeblikket at få arbejdsmarkedet til at tage unge ind. Det hænger vel sammen med den almindelige pessimisme over for fremtiden, og hvis vi kunne give arbejdsmarkedet et signal om, at man i det kommende år ville være konkurrencedygtige, var det overhovedet det bedste, man kunne gøre på dette område, og så ville der blive så meget tiltro til, at det kan nytte noget, at man igen tager unge ind.

Der er i øvrigt kommet adskillige henstillinger fra regeringen også til store arbejdspladser. Det var i forbindelse med det, der blev sagt fra fru Bente Junckers side om at tage flere unge ind.

Der blev stillet mig direkte spørgsmål fra Socialdemokratiets ordfører, om socialministeren har været i kontakt med arbejdsministeren og undervisningsministeren. Vi har faktisk et regerings ungdomsudvalg, og vi har naturligvis behandlet dette lovforslag og denne problemstilling i adskillige møder. Det er selvfølgelig også vigtigt at sige, at dette lovforslag hele tiden har været set i lyset af og i sammenhæng med de andre ting, der nu er sket på kontanthjælpsområdet, nemlig det lovforslag, vi vedtog – nr. L 72 – lige før jul, hvor man på en række andre områder har mulighed for at aktivisere kontanthjælpsmodtagere.

Regeringen er ikke indstillet på at ophæve kommunalfuldmagten. Det er formentlig ikke nyt for Socialdemokratiet. Vi mener faktisk, at sådan som tingene er nu, er der ganske gode muligheder for at sætte beskæftigelse i gang. Alle og enhver, der har med de her ting at gøre, ved, at de bedste beskæftigelsesprojekter er dem, hvor man får folk ind i det private erhvervsliv. Der hænger folk nemmest og lettest ved arbejdsmarkedet.

Så bliver der spurgt om, hvilken betydning dette forslag får for det såkaldte Randersprojekt. Jeg må med det samme sige, at jeg kender kun Randersprojektet fra aviserne. Det har ikke været sendt ind – så vidt mig bekendt i hvert fald – til Socialministeriet, men som jeg kender det fra aviserne, har det ingen som helst indflydelse. Man kan fortsat inden for loven om beskæftigelse af unge lave alt det, man gerne vil, og fuldstændig, som man har planlagt. Den eneste forskel er, at man ikke kan lade de helt unge, der kommer nye ind i systemet, gå i 3 måneder, før de skal arbejde for pengene. Ellers kan man køre fuldstændig, som man vil, og alle de udmærkede projekter, man allerede har i gang i Bov, Kjellerup, Hvorslev, og hvor det måtte være, kan man fortsætte med. Den eneste forskel er, at man skal have nogle tilbud til de helt unge, når de kommer og siger, at de ønsker kontanthjælp.

Hvis de unge siger nej, blev der spurgt, hvad så? Er der så en anden ydelse? Nej, der gælder nokjagtig de regler, som gælder i dag. Dette lovforslag handler ikke om, hvis man ikke er parat til at påtage sig et anvist arbejde, at man så heller ingen bistandshjælp får, der er ingen ændringer på det område. Ændringen, vi lavede på det område, er sket lige før jul, hvor vi understregede, at det ikke er nok at sige ja til et anvist arbejde, men man skal også, hvis man er henvist til et beskæftigelsesprojekt, være villig til at gå ind i det, og det kan man altså ikke sige nej til.

Jeg er meget glad for, at fru Pernille Forchhammer lovede, at Socialdemokratiet ville deltage seriøst i udvalgsarbejdet, for jeg ville meget gerne have, at vi endte med at vedtage dette her med samtlige partiers stemmer. Jeg skal nok gøre, hvad jeg kan, for at skaffe udvalget de oplysninger, man måtte ønske, men jeg vil bede om, at man går i gang med udvalgsarbejdet så hurtigt som muligt, så vi har mulighed for at skaffe, hvad man vil vide om disse spørgsmål.

[Socialministeren]

Jeg glæder mig selvfølgelig til at se Socialdemokratiets beslutningsforslag, som jeg formoder vil foreligge i næste uge. Jeg håber, vi så kan se, hvilke muligheder vi har for at imødekomme Socialdemokratiet.

Dernæst vil jeg gå over til de indvendinger, som både hr. Kaj Poulsen og senere også fru Pernille Forchhammer var inde på. Fru Pernille Forchhammer spurgte, hvor motivationen til at gå over i en uddannelse efter de fem måneder ligger. Ja, som jeg har sagt, kan man bruge uddannelse; man kan sagtens lave flere uddannelsesstillinger eller indslusning på ungdomsskole, eller hvad det måtte være, i mere end de fem måneder, som ligger i lovforslaget. Det er alene en beregning over for kommunerne af, hvad man vil tilgodese her fra statens side, men der er ikke noget som helst i vejen for, at man kan kombinere det med et meget bredere tilbud, hvis kommunerne har lyst til det. Men perspektivet i de fem måneder er altså, at folk ikke først kommer til at gå ledige, og at det skal betragtes som en forebyggende foranstaltning over for den gruppe af de unge, som ville blive socialt skadede af at gå ledige.

Dernæst siger hr. Kaj Poulsen, at der ikke er megen reform i at gå fra et beskæftigelsesstilbud på 38 timer til 17 timer. Det er jeg sandelig enig i, men der er ikke rokket ved forslaget om unges beskæftigelse; man kan stadig lave de projekter, man hidtil har regnet med. Jeg er meget ked af, at vi ikke kan komme højere op end 17 timer. Og det er helt rigtigt, som mange har påpeget, at der er et problem i forbindelse med timelønnens størrelse. Timelønnen her i Københavnsområdet er 85 kr., og det betyder, at folk på beskæftigelsesprojekter ikke kan forlade projektet og gå ud og tage et arbejde på lavtlønsområdet uden at miste penge. Det er noget af det, vi har set på med allerstørst bekymring, og noget, Kommunernes Landsforening har hæftet sig aller mest ved – man har jo spurgt, hvad kommunernes holdning var.

Vi har rigtigt, som det også er blevet sagt fra fru Karen Højte Jensens side, fra regeringen meldt ud, at vi gerne ville tage spørgsmålet om indslusningsløn op under de kommende overenskomstforhandlinger. Men – og det vil jeg gerne slå fast – når mit forslag ser ud, som det gør, er det, fordi regeringen agter at holde indgåede overenskomster – indtil andet er aftalt. Det er derfor, lovforslaget ser sådan ud. Det er

bestemt ikke, fordi vi synes, det her er en god idé, at man ikke kan arbejde mere end 17 timer. Men det skyldes jo den mekanisme, som jeg tror hr. Agerschou også var inde på – jeg ved ikke, om det er en overfortolkning – at det er arbejdsmarkedet og dem, der har arbejde, der holder dem, der er udstødt, ude. Det er det, det handler om.

Det egentlige indhold i dette lovforslag ud over det juridiske indhold, at man giver kommunen en forpligtelse, er jo en opfordring til arbejdsmarkedets parter om at besinde sig på, at man har et ansvar for de unge mennesker, og at det drejer sig om at lukke dem ind i varmen, lukke dem ind på arbejdspladserne, for selvfølgelig kan de være der, men ikke hvis det skal ske til en timeløn, der er højere end den, de, der går der i forvejen, får.

I øvrigt var jeg meget glad for hr. Agerschous indlæg, for jeg synes, der var mange positive ting i det, selv om det selvfølgelig var meget negativt over for lovforslaget. Jeg vil gerne fremhæve det, hr. Agerschou indledte med at sige, nemlig at Dansk Arbejdsgiverforening og LO skal med ind i løsningen af disse problemer, og jeg er glad for at kunne sige, at de også har indvilget i det. Som det vil være bekendt, står det i lovforslagets bemærkninger, at vi har til hensigt at nedsætte et, skal vi kalde det gennemførelsesudvalg, hvor vi skal diskutere de problemer, som har været rejst her i dag. Uden deres indforståelse med det går det nemlig ikke. Og det er derfor, lovforslaget ser ud, som det gør.

Dermed har jeg svaret på det med den fikse idé. Den vil jeg altså gerne tage ansvaret for, så ikke nogen af Socialministeriets embedsmænd skal få hæftet på sig, at de får fikse ideer. Den fikse idé er altså kommet ved, at jeg har set mig om i Danmark og set, hvordan man løser nogle af disse problemer bedre visse steder end andre. Det er blevet kaldt miskmask. Ja, det kan man godt kalde det, for som jeg jo selv har beskrevet det, er problemet, at når vi skal overholde gældende overenskomster, holder det altså i praksis unge væk fra arbejdsmarkedet, og så får vi noget miskmask. Det er det, vi skal prøve om vi kan finde en løsning på.

Men jeg kan ikke forstå hr. Agerschous bemærkning om, at det skulle være misbrug af systemet at forlange, at unge mennesker skal yde noget arbejde for de kontanter, de får. Det kunne jeg forstå, hvis man sagde, at de skulle ind på

[Socialministeren]

en stor institution, og at der skulle sættes revalideringsarbejde i gang kun for 5 måneder. Men det er jo lige præcis det, det ikke handler om. Det handler om at undgå at få de unge ind i det system, som hr. Agerschou mener misbruges. Systemet skal overhovedet ikke bruges; vi er slet ikke på det plan, hvor vi taler om sociale klienter. Jeg er meget enig i, at vi bør gøre noget for at skaffe flere uddannelsespladser og alt det dér, men vi ved også bare, at vi lige for øjeblikket har nogle strukturproblemer. Om ikke så forfærdelig mange år mindskes antallet af unge mennesker, og så har vi måske klaret problemerne. Der kan gå hen og blive mangel på unge på arbejdsmarkedet, og derfor gælder det om, at ikke nogen af dem får lov at gå ledige nu, så vi ikke kan bruge dem til den tid. Det er det, der er hele baggrunden for forslaget.

I diskussionen om, hvad der er nyttigt arbejde, synes jeg virkelig, man skal gå frem med megen forsigtighed og megen finfølelse. Jeg mener, at enhver opgave, som skal gøres, er nyttig – også i denne sammenhæng. Her er ikke tale om revalidering, her er tale om, at man skal yde noget for at få noget, og jeg synes, man skal være noget forsigtig i den måde, man udtaler sig på over for de mennesker, der til daglig beskæftiger sig med arbejde, der ikke kræver høje uddannelser. Der er ikke noget unyttigt ved at lave miljøopgaver, ved at lave rengøringsopgaver, vagtopgaver, eller hvad det kan være, omsorgsarbejde for den sags skyld. Der er vitterlig meget arbejde i samfundet, som ikke bliver gjort, fordi man for øjeblikket ikke har ressourcer til det. Jeg synes altså, man virkelig skulle være forsigtig, når man taler om meningsfuldt eller nyttigt arbejde. Alt arbejde er naturligvis nyttigt. Jeg har aldrig hørt om nogen, der bliver sat til unyttigt arbejde. Jeg har set nogle fremstillinger i tv, og jeg har hørt den yndede tale-måde om at flytte vand fra den ene vandpyt til den anden, men jeg har aldrig hørt om, at nogen kommune satte unge mennesker til det – aldrig.

Det, der er tale om, er naturligvis, at hvis der skal løses opgaver inden for anlægssektoren, gartnersektoren el. lign. i en kommune, er der nogle mennesker, som har gjort arbejdet før, og som derfor kan blive arbejdsledere for et lille hold unge, og det er en omlægning af arbejdet, som jeg tror vi godt kan få fornuftige kommunalarbejdere til at være med på. Jeg tror faktisk,

at folk har stor forståelse for, at det, dette her drejer sig om, er, at vi alle sammen skal tage et medansvar for at få de unge i gang og holde dem i gang. Jeg kan altså ikke anerkende – som hr. Agerschou også sagde – at lovforslag nr. L 150 skulle være noget, der på nogen måde kan hindre eller genere et projekt som det i Randers.

Det var også et svar til hr. Baadsgaard, som havde de samme indvendinger. Jeg ved ikke, i hvilket omfang Randers har tilpasset sig, som der blev sagt, men i hvert fald kan vi få det undersøgt under udvalgsarbejdet, og der er intet som helst fra Socialministeriets side, der skulle være til hinder for, at man gennemfører de projekter, man hidtil har tænkt sig.

Fru Jane Oksen sagde, at dette lovforslag betød, at de unge fik pligt til at påtage sig et arbejde. Det har jeg vist tilbagevist, for den pligt har de allerede i dag. Dette forslag handler om, at kommunen får pligt til at tilbyde nogle job, og som jeg har skrevet i forslaget, skal der helst være flere muligheder, så der er noget at vælge fra af. Og det kan man sagtens; i mange af de kommuner, hvor man kører projekter, har man ikke haft problemer med det.

Der er heldigvis kommuner, der allerede nu er i fuld gang med at diskutere, hvilke rengøringsopgaver, hvilke miljøopgaver og hvilke omsorgsopgaver man kan bruge til dette her, og jeg tror, at opfindsomheden er stor, men ellers kan vi da sagtens hjælpe med det. Det skyldes hverken almindelig uvilje eller slendrian, at det ikke står i lovforslaget; sagen er blot den, at hvis man skriver en række eksempler, får man meget nemt skudt det i skoene, at man har udelukket andre.

Jeg har sagt, at det vil være meget vigtigt, om man kunne diskutere en udvidelse af arbejdsbegrebet forstået på den måde, at en kommune, der vil stå inde for et projekt f.eks. af kulturel art, eller hvad det måtte være, selvfølgelig skal have lov til at betragte det som arbejde og et job i denne sammenhæng. Det er altså en meget vid definition, og derfor skal vi ikke ødelægge nogen af de igangværende projekter, hvis de holder unge i gang, hvis de vænner unge til at møde til en bestemt tid hver dag osv. Det handler det også om.

Jeg vil ikke sige meget mere til de enkelte indvendinger; dem kan vi i givet fald drøfte i udvalget.

[Socialministeren]

Men jeg vil gerne sige til hr. Kaj Poulsen, at jeg er glad for, at man accepterer den tankegang, at det i sig selv er væsentligt også at forlange noget af dem, man giver noget – det er måske det allervigtigste. Jeg hørte det desværre ikke fra hr. Agerschou, men jeg er meget glad for, at det blev sagt fra Socialdemokratiets side. Jeg mener også med nogenlunde sikkerhed i stemmen at kunne sige, at dette forslag hverken skal, må eller kan forringe indsatsen for de under 20-årige. Hvis man kan påvise det i udvalget, er det da en alvorlig sag. Men sagen er jo, at kommunerne, som hr. Agerschou sagde, er i fuld gang med at finde job. Javist, men de har ikke pligt, og det er det, de altså får med dette forslag.

Derfor vil jeg gerne gøre mig virkelig megen umage med at få udryddet mistanken om, at dette her forslag skulle forringe indsatsen for de unge under 20 år. Det er helt klart det modsatte sigte, vi har haft.

Jeg er enig med hr. Kaj Poulsen i, at loven om beskæftigelsesmuligheder for unge er en god lov; den har vi jo også bakket op, og vi er enige om den. Men den bliver ikke berørt med dette her; det er noget ekstra, der kommer til, og det er en forebyggende lov. Hvis vi kunne blive enige om at se det på den måde, kunne hr. Kaj Poulsen måske også leve med, at den nu er landet hos mig i Socialministeriet.

Jeg er enig i, at Socialministeriet ikke skal lave arbejdsmarkedslovgivning. Dette her er heller ikke primært arbejdsmarkedslovgivning. Så måske kan hr. Kaj Poulsen og jeg mødes dér. Faktisk har udgangspunktet været forebyggelsen, for at vi ikke skal få alt bøvet, alle vanskelighederne med dem, der har været ledige længe. Så er det en helt anden social- og arbejdsmarkeds- og revalideringsindsats, vi skal gøre bagefter.

Til slut vil jeg sige til fru Bente Juncker fra CD, at jeg synes, det er udmærket, hvis CD vil forbedre indholdet af denne lovgivning, vi vil da være åbne for enhver forbedring, men jeg har nogle økonomiske rammer, som jeg skal holde mig inden for, og det har CD også.

Sluttelig vil jeg udtale håbet om, at vi kan få et konstruktivt udvalgsarbejde, så dette lovforslag kan blive vedtaget med så bredt et flertal som overhovedet muligt i Folketinget.

Pernille Forchhammer (S):

Jeg vil gerne begynde med at takke socialministeren for de meget præcise svar, og jeg vil også gerne takke socialministeren for tilsagnet om at ville i hvert fald forsøge på at imødekomme Socialdemokratiet under den videre behandling af dette lovforslag.

Men jeg synes, det er lidt flot af socialministeren at tale om, at det er kommunerne, som har pligt til at finde jobtilbud til de unge, når man tænker på, at det var De Radikale, der sammen med Socialdemokratiet i sin tid gennemførte ungdomsgarantien. Det var også De Radikale, der i samarbejde med den borgerlige regering afskaffede ungdomsgarantien, og nu er det De Radikale, som igen kommer ikke med en ungdomsgaranti, der på nogen måde kan måle sig med de ungdomsgarantier, vi hidtil har set, men med en pligt for kommunerne til at fremskaffe noget, jeg ikke vil kalde jobtilbud, men beskæftigelsestilbud, fordi jeg ikke opfatter de 17 timer som et job i denne sammenhæng.

Jeg synes, De Radikale skal prøve at bestemme sig og tænke på, hvad det var for en ungdomsgaranti, man dengang afskaffede. Det var en garanti, som omhandlede kompetencegivende uddannelser og arbejdstilbud. Jeg skal om lidt komme ind på socialministerens påstand om, at dette her er et forebyggende lovforslag.

Jeg synes, det er kedeligt at opleve, at det, dette forslag skal bruges til, er de 100 mio. kr., som CD og Kristeligt Folkeparti indgik forlig med regeringen om under finanslovaftalen. Det, de skal bruges til, er at holde unge bistandsklienter liggende på is i 5 måneder, til der måske engang bliver brug for dem på arbejdsmarkedet. Ja, for der kommer jo ikke noget bagefter, vel? Hvad sker der efter de fem måneder? I den sammenhæng synes jeg nok socialministeren vasker hænderne lidt rigeligt, for efter min mening har socialministeren, selv om det, der kommer efterfølgende, ligger i Arbejdsministeriet og i Undervisningsministeriet, en forpligtelse til at sørge for, at sociallovgivningen hænger sammen med lovgivningen på de to andre områder, og det er det, vi efterlyser.

Jeg synes også, det er lidt flot, når ministeren siger, at Randers Kommune og andre kommuner bare kan fortsætte med de projekter, de er i gang med. Ja, det kan Randers Kommune godt,

[Pernille Forchhammer]

men først skal de altså ud at finde beskæftigelsestilbud til samtlige unge fra i teorien dagen efter, at de er blevet ledige, og det er nok ikke i praksis muligt med så kort varsel. Derefter skal de have dem i 5 måneder dér, og så skal de sætte ressourcerne ind på at finde rigtige jobtilbud, altså 38 timers arbejde på en virksomhed, hvor de unge kan få den rigtige erhvervs erfaring og beskæftigelse. Det tror jeg hverken Randers Kommune med de stramme økonomiske ressourcer, der er på dette område – også herindefra – eller andre amter og kommuner har råd til. Det er altså flot at sige, at kommunerne kan gøre, hvad de vil, for de er tvunget til at dobbelt-dække i denne sammenhæng, hvor Randers Kommune havde vurderet, at de ville vente til efter 3 måneder med at tage dem, der har langsigtede problemer i bistandssystemet, give dem en reel tilknytning til arbejdsmarkedet, som gør, at de efter endt jobtilbud kan komme over i arbejdsmarkedssystemet og, hvis de ikke får varig beskæftigelse, i det mindste kan modtage de tilbud, som findes inden for arbejdsmarkedssystemet.

Jeg tror altså ikke, at kommunerne har så let ved at gennemføre de projekter, som de i god mening har sat i gang rundt omkring, fordi økonomien simpelt hen begrænser mulighederne. Det er derfor, vi i denne debat har prøvet at sige, at man måske skulle prioritere de 100 mio. kr. anderledes, således at vi ikke giver dem til de unge, som i løbet af en halv, halvanden eller to måneder selv finder ud af bistandssystemet, men at vi giver dem til de unge, som har langsigtede problemer, og som derfor har brug for en mere intensiv hjælp. Endvidere at den hjælp så bliver varig, at den indeholder nogle reelle tilbud, og at det ikke bare bliver noget med, at man holder dem på is i 5 måneder, så de måske engang bliver klar til at putte ind i et job, men at de får en uddannelse, får lov at udvikle sig, får en fast tilknytning til arbejdsmarkedet.

Også af en anden grund er jeg lidt bekymret for den måde at holde dem på is. Jeg synes nemlig, at netop unge kommer med nogle tilbud fra en ny tid, kommer med nogle indtryk fra den tid, de er vokset op i. Og disse indtryk skal ikke holdes på is; de skal udvikles og skal integreres i det samfund, vi har i dag. Derfor er det så vigtigt, at de unge får lejlighed til at bruge deres indtryk og deres viden i en videre uddannelse, og at denne uddannelse også bliver inte-

greret i vores arbejdsmarkeds- og erhvervs politik herhjemme.

Agerschou (SF):

Socialministeren indledte med at gøre opmærksom på, at lovforslaget ikke handler om, at den unge nu får pligt til at modtage et jobtilbud. Det er jeg helt enig i, og jeg synes heller ikke, debatten har drejet sig om det. Det har hele tiden været sådan, at når man henvender sig på et bistandskontor for at ansøge om kontanthjælp, har man haft pligt til at modtage et eventuelt jobtilbud.

Socialministeren siger, at det omvendt drejer sig om, at kommunerne nu får pligt til at stille beskæftigelsestilbud til rådighed. Og det er i den sammenhæng, vi udtrykker tvivl om det realistiske i det projekt, socialministeren er i færd med at stable på benene. Vi er i tvivl om det formålstjenlige i, at en kommune skal have pligt til at stille et beskæftigelsestilbud på benene, dagen efter at en ung kommer for at søge kontanthjælp, uanset grunden til at den pågældende søger kontanthjælp.

Socialministeren henviser så til Bov og Kjellerup Kommuner, som har gode erfaringer, og siger, at der er mange unge kontanthjælpsmodtagere, der ryger ud af systemet uden at vise sig igen. Dertil vil jeg sige to ting: For det første er der jo forskel på Bov og Kjellerup Kommuner og så f.eks. Københavns Kommune; det er ikke sikkert, at det, der kan lade sig gøre i Bov og Kjellerup Kommuner, kan lade sig gøre i de byer, der har massive problemer med antallet af unge kontanthjælpsmodtagere.

Det andet, jeg ville sige, er, at vi ved, at der er en del af de unge kontanthjælpsmodtagere, der under alle omstændigheder er i en meget kort periode i kontanthjælpssystemet og under alle omstændigheder ikke vender tilbage igen. Det er jo bl.a. filosofien bag Randersprojektet, hvor man siger: Vi laver en ordning efter 3 måneder, fordi vi ikke vil bruge ressourcer på de mennesker, der alligevel ryger ud af systemet igen og ikke vender tilbage.

Det er også forklaringen på bemærkningen om, at jeg mener, dette forslag kan lægge op til misbrug – ikke af systemet, som socialministeren refererede mig for, men af offentlige ressourcer – fordi vi mener, der er nogle problemer i kontanthjælpssystemet, som det er vigtigt at bruge ressourcer på, og vi er bange for, at vi

[Agerschau]

nu får stablet et projekt på benene, som betyder, at der vil blive brugt færre ressourcer på de 20-30-35-årige, der befinder sig i kontanthjælpssystemet i meget lang tid.

Endvidere gik socialministeren i gang med en diskussion om meningsfyldt arbejde, men desværre gav socialministeren sig til at argumentere med en helt anden end SF's ordfører. Jeg tror, det var, fordi socialministeren lod sinde køre af sted med sig og derved kom ind på et forkert spor, for de synspunkter, jeg blev påduttet af socialministeren, er ikke nogen, vi har i SF. Når vi taler om nyttigt arbejde – og jeg brugte med vilje udtrykket »nyttigt arbejde« – handler det om, at den opgave, man bliver sat til, er noget, det er vigtigt bliver udført; at ens indsats ikke kan undværes; at man indgår i en arbejdsmæssig sammenhæng med andre; at der bliver lagt mærke til, om man kommer eller ej; at det ikke er ligegyldigt, om man befinder sig på arbejdspladsen. Det er det, jeg mener med arbejde, der er til nytte. Jeg har nemlig oplevet mange unge på beskæftigelsesprojekter, der ikke har følt, at de var til nytte – de følte, at man egentlig ikke lagde mærke til, om de kom eller ej – og i sådanne tilfælde mener jeg faktisk, at et beskæftigelsesprojekt kan blive værre end ingenting, hvis det opleves sådan af den pågældende.

Ministeren var inde på nogle tanker om, at man skal yde noget for at få noget, og efterlyste egentlig SF's synspunkt. Jamen vi er da enige i, at man skal yde noget for at få noget, men jeg oplever altså meget ofte præcis det modsatte problem inden for kontanthjælpssystemet: masser af henvendelser fra mennesker, der har været syge, der er blevet arbejdsløse, der har været ude af arbejdsmarkedet i nogle år, og som er fortvivlede over, at de ikke kan få et stykke arbejde, og som har skrevet – jeg har fået i hundredvis af ansøgninger – har fået en følelse af, at de ikke duer til noget, at der ikke er nogen, der vil have dem, at der ikke er nogen, der lægger mærke til, om de står op om morgenen eller ej. De leder efter noget og nærmest forlanger af systemet at blive sat i gang med en eller anden form for tilbud. Jeg oplever altså egentlig, at hovedproblemet i kontanthjælpssystemet er præcis det modsatte, nemlig at de pågældende ikke har ret til et tilbud.

Jeg vil slutte med at sige, at vi igen opfordrer socialministeren til at gå i samarbejde bl.a. med

SF om at etablere en job- og uddannelsesordning, der kan være med til at løse det, vi anser for hovedproblemet i kontanthjælpssystemet.

Bente Juncker (CD):

Det er nu lidt forunderligt, at høre Socialdemokrater og SF'ere stå heroppe og kritisere beskæftigelsesprojekter, for det var socialdemokratiske regeringer, der indførte alle disse ordninger med »Ung i arbejde«, og hvad ved jeg. At det så ikke er gået bedre med at få de unge ud i det private erhvervsliv, er kun beklageligt.

Så siger fru Pernille Forchhammer, at man maler livet sort efter de fem måneder for de unge. Jamen nu må vi altså ikke male det helt sort. Jeg er enig i, at dette her ikke er lykken, og det har jeg også givet udtryk for, men man kunne nu godt forlange af de unge, at de, når de har prøvet at være ude i de fem måneder, selv tog et lille initiativ. Vi ved, at der er nogle i dette land, der ikke vil. Dem må vi så lade være, og de skal have nogle midler, som de kan eksistere for. Men der er altså også nogle, der gerne vil, og mon ikke der skulle være nogle blandt dem, der har været ude i de fem måneder, der virkelig selv kommer i gang, selv prøver noget nyt, selv tager initiativer til at gå på kursus osv.?

Jeg vil gerne bekræfte over for socialministeren, at jeg var en af dem, der kritiserede, at der ikke var nogen eksempler i lovforslaget, sådan at de unge kunne læse om de muligheder, der var, hvis de var interesserede, for jeg synes, det er vigtigt for alle borgere, at de kan læse, hvad loven indeholder. Dertil siger ministeren, at skrev man nogle eksempler i lovforslaget, ville man kunne få skudt i skoene, at det ikke var fyldestgørende nok. Jeg er nu af den mening, at det kunne være rart, hvis denne regering gik i spidsen med at sørge for, at lovgrundlaget er i orden; så skal man selvfølgelig altid kunne dispensere gennem nogle undtagelsesbestemmelser. Det ville være rart at få de eksempler med, men det kan vi jo nå endnu under udvalgsarbejdet.

Kaj Poulsen (S):

Jeg vil gerne sige til fru Bente Juncker, at vi ikke afviser, at det er os, der har fremsat tanker om beskæftigelsesordningerne, tværtimod. Men det, vi har bebrejdet det nuværende flertal herinde, er, at man, efter at vi sammen med socialministeren gennemførte jobskabelsesloven,

[Kaj Poulsen]

som var beregnet til unge under 25 år, og gennemførte en jobgarantiordning, som havde kørt i to amter på forsøgsbasis, og som havde givet flotte resultater, fjernede det umiddelbart efter den borgerlige regerings tiltræden i 1982. Det er den indsats, man nu prøver på at komme i gang med igen, og vi synes, det er kedeligt, at det bliver på så dårligt et grundlag, som tilfældet er.

Vi er selvfølgelig enige med ministeren i, at det, det her drejer sig om, og som skal diskuteres, er, hvordan vi sørger for, at unge mennesker ikke bliver socialt skadede. Det er vi helt enige i, og det er også det, der har været baggrunden for de initiativer på dette område, som vi har gennemført tidligere.

Og det er også baggrunden for, at vi kan sige, at det ikke er værre for unge at være ledige end for ældre, men problemet med de unge er, at det kan blive en livsstil for dem at være ledige, og at der på den baggrund sker noget med dem i det sociale system senere. Det er det, vi skal undgå, og derfor er det, at den ordning, der gennemføres, skal være sådan, at vi får fat i de unge, så de prøver, hvordan det er at være på arbejdsmarkedet.

Endelig vil jeg gerne sige til ministeren, at vi ikke har de store problemer med hensyn til diskussionen om, hvad der er relevant arbejde, og hvad der ikke er. Det må være et overskudsproblem fra 1960'erne, som vi godt kan droppe i dag.

Vi er helt enige med fru Bente Juncker i, at vi skal have fat i de unge. I arbejdstilbudsloven, som vi har vedtaget den 16. december sidste år, medtog vi jo disse mennesker med hensyn til inspirationskurser og prøvede at give dem mulighed for at vurdere, hvad de kan opnå på de enkelte områder, så de kan sige: Du kan få en uddannelse dér, og du kan få en uddannelse dér, og du har de og de muligheder, og du skal gøre sådan og sådan for at komme i beskæftigelse. Det er taget med i loven. Vi har bare ikke set økonomisk mulighed for at lade arbejdstilbudsloven omfatte samtlige sociale klienter på nuværende tidspunkt, således at vi fik fat i samtlige sociale klienter – som stort set står til rådighed for arbejdsmarkedet, fordi de er tilmeldt arbejdsformidlingen, og som burde have de samme muligheder som folk, der er medlem af en a-kasse – og fik givet dem mulighed for at prøve at være på arbejdsmarkedet. Folk skal

ylde noget for at få noget. Det er det, der ligger i lovforslaget, og det er vi enige i. Der skal gøres noget, der hjælper, men hvad det angår, tror vi ikke rigtig på det, ministeren kommer med. Vi betragter det bestemt ikke som en straf, at vi skaffer folk arbejde – så kan man kalde det, at vi tvinger dem ud i det, det er vi ligeglade med – men vi betragter det ikke som en straf at få arbejde i Danmark. Når man er tilmeldt arbejdsformidlingen som arbejdssøgende, må det være, fordi man ønsker at få et arbejde. Derfor er vi selvfølgelig villige til at diskutere disse ting, hvis det kommer så vidt.

Så vil jeg gerne stille ministeren et spørgsmål. Tiden er desværre så begrænset, at vi ikke kan få gjort det ordentlig færdig, men jeg vil godt snakke lidt om beskæftigelsesmuligheder for unge, for det er ganske få ændringer af dem, der skal til, for at ministeren kan opnå præcis det samme på et betydelig bedre grundlag. Med de beskæftigelsesmuligheder for unge og med den organisation, der er etableret i kommunerne og i arbejdsmarkedsorganisationerne, kunne vi have opnået noget, der var betydelig bedre. Det, jeg vil spørge ministeren om – ministeren talte nu om 85 kr. i Københavns Kommune, og dér er ministeren vel opmærksom på, at det er en beslutning i Københavns Kommune, at man ikke vil bruge § 12, stk. 2, i loven om beskæftigelsesmuligheder for unge – er, om det ikke er rigtigt, minister, at det, der ligger i dette lovforslag, går ud på, at man tager gennemsnittet af kontanthjælpsydelsen, som vel ligger på – med værdien af skatten lagt oveni – ca. 4.000 kr. – 5.000 kr. Man giver 1.900 kr. til dem, der bor hjemme, og 2.300 til dem, der bor for sig selv, er det ikke sådan? Nå, men 5.000 kr., og så dividerer man det med den overenskomstmæssige timebetaling, og det vil sige, at vi kommer på et betydelig lavere timelønsniveau end det, vi kommer på inden for lovgivningen om beskæftigelsesmuligheder for unge. Hvorfor bruger vi så ikke den, minister? Det er vel ikke afgørende, at det er en lovgivning, der ligger i Socialministeriet? Det er vel ikke afgørende, at lovforslaget om at løse disse problemer ligger i Socialministeriet, når vi har instrumenterne i en lovgivning, som er fremragende til at løse dem, hvis vi bare kan føje 2 eller 3 ændringsforslag ind, hvor vi måske ændrer et »kan« til et »skal«. Andet skal der ikke til.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg må først sige til fru Pernille Forchhammer, at det er ikke Det Radikale Venstre, der har fremsat dette lovforslag. Det er regeringen. Det er fremsat, fordi det er realistisk, og fordi vi kan overkomme det nu, og vi mener, at vi har midlerne til det. En altomfattende ungdomsgaranti vil være meget kostbar, og med de bekymringer med hensyn til at skaffe job, som også nogle af kritikerne her har givet udtryk for, må jeg sige, at jeg tror, det er godt, at vi starter her. Det skal selvfølgelig ikke blive ved det. Det er klart, at man kan ønske sig garantiordningen udvidet, og det tror jeg i øvrigt mange kommuner vil gøre helt af sig selv.

Jeg er ked af, at Socialdemokratiets ordfører bruger udtrykket »at lægge unge på is«, fordi man forlanger, at de unge skal yde noget for det, de modtager. Jeg synes, det er at lægge gift for det synspunkt, at det er en god idé at forlange noget af folk, når man giver dem noget. Det er jeg meget ked af at man fra det største parti kalder »at lægge unge på is«.

Ordnningen skal revideres, når vi er færdige med 1991. Det er naturligvis, fordi vi synes, at vi til den tid har pligt til at se på, hvordan det er gået, og om man kan sige, at lovgivningen ikke hænger sammen, for jeg er enig med fru Pernille Forchhammer i, at lovgivningen selvfølgelig bør hænge sammen, men jeg kan ikke se, at dette lovforslag skulle komme til at dobbeltdække. Det blev sagt, at Randers Kommune ville ikke have råd, men der er jo at sat penge af til det her.

Hvis vi ser på, hvordan man prioriterer, må jeg sige, at det forekommer mig besynderligt, at Socialdemokratiet ikke vil være med til at anvende 100 mio. kr. til forebyggelse, når man ved, at der bruges milliarder af kroner til beskæftigelsesprojekter og til alle de andre lovgivningsområder, vi nu har lavet således, som vi også fik det beskrevet af hr. Kaj Poulsen. Det drejer sig om milliardbeløb. Her er tale om netto 75 mio. kr., når vi fraregner skatten. Derfor må jeg sige, at det egentlig er trist, at man ikke vil ofre en smule på forebyggelse.

Så var der hr. Agerschous og SF's tvivl om det formålstjenlige i, at der skulle stilles job til rådighed. Det kan vi ikke gøre noget ved, hvis man ikke synes, at forebyggelse er vigtig, og hvis man ikke synes, at det er en vigtig ting at få slået fast, at man skal yde noget, når man mod-

tager noget. Det er rigtigt, at mange unge er ganske kort tid i systemet, men lad dem da yde en lille indsats på et eller andet område for de penge, de modtager. Hvis de ikke synes, de vil det, kan de lade være. Hvis de mener, at de kan klare sig uden hjælp fra det offentlige, er der ikke nogen, der forpligter dem til at arbejde.

Jeg er enig med hr. Agerschou i, at forholdene ikke er ens i små landkommuner og i store kommuner, men det er ikke ukendt, at også de store kommuner har haft projekter i gang, og at man i vidt omfang har været parat til at give de unge muligheder for at komme i beskæftigelse. Også Københavns Kommune har haft sådanne projekter, og jeg sagde også i mit første svar, at vi også vil gå langt i retning af at anerkende de projekter, som kommunerne siger god for som arbejde, altså en udvidelse af arbejdsbegrebet, hvis der bliver behov for det, og det vil nok netop være i de store kommuner.

Jeg er opmærksom på, at hr. Agerschou ikke talte om meningsfyldt arbejde. Diskussionen var lige så meget en kommentar til den almindelige debat, der har været om dette lovforslag. Jeg er også helt på det rene med, at det, der var hr. Agerschous ærinde, var at sige, at det var vigtigt, at den unge oplevede, at det ikke var ligegyldigt, om man kom eller ej. Det er rigtigt, at det er vigtigt. Men jeg vil også gøre hr. Agerschou opmærksom på, at når man hører om beskæftigelsesprojekter, som går nedenunder og hjem, fordi de, selv om de starter med en pæn tilslutning, langsomt får mindre og mindre tilslutning, fordi de unge siger, at de lige så godt kan gå hen og få kontanthjælp, de behøver ikke gå hen på beskæftigelsesprojektet, så oplever vi, at man må aflyse hele projektet, fordi der kun er 5 tilbage. Der er en sammenhæng her. Det kan man ikke gøre mere nu. Hvis man er blevet henvist til et beskæftigelsesprojekt, kan man ikke bare falde tilbage og nøjes med at gå op på rådhuset og få sin kontanthjælp. Det er også baggrunden for dette forslag. Jeg skal selvfølgelig sige, at jeg håber også, at SF vil være med til at finde en fornuftig udformning af forslaget.

Hr. Kaj Poulsen sagde, at forslaget ikke hjalp noget, hvorimod det andet, man havde vedtaget, var det, der hjalp. Jeg vil om inspirationskurser spørge, om det er hr. Kaj Poulsens mening, at unge mennesker, der lige er kommet ud af 3.g eller af 9. klasse, skal på inspirationskur-

[Socialministeren]

ser. Det mener hr. Kaj Poulsen, kan jeg se – han nikker – men jeg må sige, at det forekommer mig kunstigt. Der er da ikke nogen, der er mere inspireret i hvert fald for den største dels vedkommende til at tage fat og til at lave noget end de mennesker, der lige har rejst sig fra skolebænken. Jeg må sige, at det forekommer mig kunstigt. Jeg har opfattet inspirationskurserne som noget for folk, der mangler inspiration til at komme i gang, fordi de har gået ledige i lang tid og dermed har mistet troen og gnisten.

Det var rigtigt, jeg nævnte, at man i Københavnsområdet havde timelønninger på 85 kr., men jeg gør opmærksom på, hvad der står i § 49 B i lovforslaget, at timelønnen følger reglerne i lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v. Det er det, der står, men så kan man vælge noget andet. Der er også andre i Københavnsområdet og i KL, som har gjort opmærksom på, at den høje løn, som man kan få på beskæftigelsesprojekter, ikke just inspirerer unge til at tage et tilbud om et rigtig job i lavtlønsområdet, og det gælder ikke bare i Københavnsområdet. Jeg har hørt den samme klage på Lolland og andre steder i landet, f.eks. i Jylland. Der er det andre lønniveauer, og det ved hr. Kaj Poulsen mere om, end jeg gør, men det er den samme klagesang, vi hører alle vegne, at når folk skal klare sig med fuld løn inden for lavtlønsområdet, har man mere besvær med at få dem til at springe ud og klare sig selv.

(Kort bemærkning).

Pernille Forchhammer (S):

Jeg bliver nødt til at spørge socialministeren eller Det Radikale Venstres ordfører, om Det Radikale Venstre havde tænkt sig at fremsætte et andet forslag, såfremt det ikke havde været i regering, for det synes jeg vi manglede at høre lidt om i Det Radikale Venstres ordførerbemærkninger.

Socialministeren siger, at det er mærkeligt, Socialdemokratiet ikke vil bruge 100 mio. kr. på forebyggelse. Vi synes, forebyggelse er godt, men forebyggelse er ikke en pind værd, hvis man ikke sørger for at følge den op for at sikre, at der sker en udvikling. Det er som at tage temperaturen på en patient og glemme at læse, hvad der står, inden man slår termometeret ned igen. Det kan vi ikke bruge til noget som helst. Det er penge lige ud ad vinduet. Det er det, jeg mener der er tale om med socialministerens for-

slag om at opbevare de unge mennesker 5 måneder i en lille boks, der hedder beskæftigelsestilbud 17 timer uden nogen udvikling. De organisationer, som skal føre det ud i livet, kan ikke stå inde for kvaliteten af disse tilbud, og så bliver det opbevaring i de 5 måneder uden noget efterfølgende, og det vil jeg tillade mig at kalde »at lægge dem på is«. Jeg tror ikke, at vi behøver at sige endnu en gang, at Socialdemokratiet går ind for, at man yder noget for de rettigheder, man har i dette samfund. Det er gamle slagord for vores bevægelse, men det, man yder, skal der være perspektiv i. Der skal være udvikling i det, ellers er det spildte kræfter. Man kan lige så godt gøre arbejdet ordentligt første gang.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal sige til ministeren, at det lovforslag, vi vedtog for mindre end 1 måned siden om inspirationskurserne, bestemt ikke er for folk, der har været ledige i længere tid. Det er klart præciseret i forslaget, at tilbud om kurser skal kunne gives efter 1 måneds ledighed.

Det er heller ikke præciseret i forslaget, at det ikke skulle omhandle mennesker, der eksempelvis for 1 måned siden er kommet ud af uddannelsesinstitutionerne. Med det arbejdsmarkedskendskab, man får i uddannelsesinstitutionerne, kunne det måske være nødvendigt, at man kom på inspirationskursus. Jeg tror også, at når blomsterne kommer til at blomstre lokalt, hvor man skal tilrettelægge disse ting, vil vi se inspirationskurser for igangsættere, altså folk, som ikke kan betegnes som tabere af nogen som helst art, men folk, som har lyst og initiativ til at gå i gang. Men der er da nogle, der skal have en lille hjælp til at komme videre i de systemer, vi har. Derfor vil jeg ikke udelukke, minister, at de inspirationskurser, som er vedtaget, og som der bliver mange af, vil gavne også de unge mennesker, der netop er kommet ud af vores uddannelsesinstitutioner. Vi har ikke sagt, at de skulle være til en bestemt gruppe af ledige, men vi har sagt, at de skal komme ret hurtigt, således at folk kender deres rettigheder og deres pligter på det danske arbejdsmarked. Derfor vil jeg sige, at vi tror på, at vi på dette område har lavet et godt stykke arbejdsmarkedspolitik, der har et socialt sigte.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 151:

Forslag til lov om ændring af lov om social pension. (Ændring af rådighedsbeløbet til personligt tillæg m.v.).

Af socialministeren (Aase Olesen).
(Fremsat 15/12 88).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jytte Hilden (S):

Til beroligelse for dem, der måtte være i salen, kan jeg sige, at jeg ikke tror, at behandlingen af dette lovforslag tager lige så lang tid som behandlingen af det forrige.

Dette lovforslag er af teknisk art. Det er inspireret og fremkaldt af, at den såkaldte samspilsløsning for pensionister er blevet fremrykket, takket være Socialdemokratiets fingeraftryk på sidste års finanslov. Det indeholder to elementer, nemlig spørgsmålet om, hvordan rådighedsbeløbet, som kommunerne får fra staten, skal udregnes, og spørgsmålet om en bagatelgrænse i forbindelse med personlige tillæg.

Jeg kan sige, at Socialdemokratiet ser meget positivt og velvilligt på begge elementer. Jeg har undret mig i stilhed over, at ministeren i forbindelse med udarbejdelsen og fremsættelsen af lovforslaget, ikke har taget telefonen og kontakten Socialdemokratiet. Vi var en væsentlig brik i det arbejde med samspilsløsningens fremrykning, som blev gjort sammen med den daværende firkloverregering. Derfor synes vi på sin vis, at det havde været almindelig parla-

mentarisk høflighed, hvis ministeren havde orienteret os på forhånd, men o.k., sådan arbejder ministeren ikke.

Vi vil i udvalget stille en række spørgsmål af opklarende karakter om konsekvenserne. Det er jo så et spørgsmål om, hvad det kommer til at betyde for en stor kommune, for en lille kommune, en kommune med en befolkning med en høj gennemsnitsalder og en kommune med en yngre befolkning. På samme måde vil vi også bede om nogle regneeksempler i forbindelse med bagatelgrænsen. Spørgsmålet om bagatelgrænsen kan gå i begge retninger. Det kan være spørgsmålet om, at pensionister får noget, eller det kan være spørgsmålet om, at pensionister netop ikke får noget.

Vor konklusion er, at vi meget gerne vil være med til en hurtig bearbejdelse af dette forslag.

Merete Aarup (KF):

Jeg skal blot sige, at det er et lovforslag af teknisk karakter, socialministeren her fremsætter, og da det er i fuld overensstemmelse med den finanslov, som vedtoges for 1989, anbefaler vi selvfølgelig lovforslaget til hurtig behandling i udvalget.

Birthe Hansen (SF):

SF sagde ja i 1987 til den såkaldte samspilsløsning. Vi sagde også ja i 1988 til at fremrykke disse forbedringer, således at de ville få virkning allerede fra 1989-1993 i stedet for fra 1991-1995. Så langt så godt. Derfor vil vi selvfølgelig også være med til denne tekniske ændring, men ligesom den socialdemokratiske ordfører havde nogle ting, der skulle afklares i udvalgsarbejdet, har vi det også. Om det er de samme, skal jeg ikke kunne sige. Jeg vil på forhånd bede socialministeren om at bekræfte, at den bagatelgrænse med hensyn til i hvert fald medicinudgifterne er meget lav, ca. et par kroner, for ellers synes jeg ikke, det i betragtning af pensionisternes pension er nogen bagatel mere.

Det andet spørgsmål, jeg vil stille, er det muligt først kan afklares under udvalgsarbejdet. Det lyder: Hvilke andre grænser kan eventuelt tænkes, når man giver chefen for Sikringsstyrelsen en bemyndigelse til at fastsætte regler om de personlige tillæg? Jeg mener, det er noget nyt. Det er muligt, at det ikke er det, og det er muligt, at jeg fejlfortolker det, men så vil jeg godt have det af- eller bekræftet.